

สารนิพนธ์

เรื่อง สถาปสังคม ค่านิยมและความเชื่อ ที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเวียดนาม

โดย

นายธรรต ยูงตัน

รหัสนักศึกษา 05610830

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเอเชียศึกษา

คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2564

ลิขสิทธิ์ของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ชื่อสารนิพนธ์ สภากงคค ค่านิยมและความเชื่อ ที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเวียดนาม

ผู้เขียน ธรรมศ ยูงตัน

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ดร.ศิบตี นพประเสริฐ

สาขาวิชา เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

ปีการศึกษา 2564

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์เรื่องสภากงคค ค่านิยมและความเชื่อ ที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเวียดนาม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคติชน วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ความคิดและความเชื่อของชาวเวียดนาม ผ่านนิทานพื้นบ้านเวียดนามและตำนานพื้นบ้านเวียดนาม และวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์และประโยชน์ที่ผู้อ่านจะได้รับจากการอ่านนิทานพื้นบ้านเวียดนามและตำนานพื้นบ้านเวียดนาม โดยศึกษาวรรณกรรมนิทานพื้นบ้านของเวียดนาม รวมไปถึงแนวความคิด ความเชื่อ คติชนของชาวเวียดนาม ที่มีผลต่อการแตงนิทานเวียดนาม โดยมีวิธีการศึกษาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาสภากงคค ค่านิยม และความเชื่อพื้นฐานของชาวเวียดนามจากหนังสือ บทความวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงบทความจากวารสารต่าง ๆ และทำการศึกษานิทานพื้นบ้านเวียดนามจากหนังสือนิทานจำนวน 3 เล่ม การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้อ่านและวิเคราะห์สิ่งที่พบจากการอ่านนิทานพื้นบ้านเวียดนาม และนำมาวิเคราะห์สภากงคค ค่านิยม และความเชื่อที่ปรากฏ ทั้งในสังคมอดีตและปัจจุบัน

ผลการศึกษาและวิเคราะห์พบว่า ความเชื่อที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเวียดนามมีความเชื่อ 6 ประเภท ได้แก่ 1.ความเชื่อเรื่องอำนาจวิเศษ 2.ความเชื่อเรื่องภูตผีปีศาจ 3.ความเชื่อเรื่องความฝัน 4.ความเชื่อเรื่องทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว 5.ความเชื่อเรื่องการกลายร่างหรือการเข้าสิง และ 6.ความเชื่อเรื่องเกี่ยวกับความเป็นมาของพืชพันธุ์ต่างๆ สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อสิ่งเหนือธรรมชาติและศาสนาของชาวเวียดนาม....

คำสำคัญ : สภากงคค, ค่านิยม, ความเชื่อ , นิทานพื้นบ้าน

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เรื่องสภากงคค ค่านิยมและความเชื่อ ที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเวียดนาม เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา 450 112 การศึกษาเอกเทศ (Independent Study)

สารนิพนธ์ชิ้นนี้สามารถสำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับการกรุณาอย่างสูงจาก ดร.ศิบตี นพประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ที่กรุณาให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ

ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง จนทำให้งานวิจัยในครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์ ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณอาจารย์อย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ และขอขอบคุณครอบครัว และเพื่อน ๆ ที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ตลอดจนให้กำลังใจ ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยหวังว่า งานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจ หากมีข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดประการใด ข้าพเจ้าก็ขออภัยไว้ ณ ที่นี้

ธรรศ ยูงตัน
(นายธรรศ ยูงตัน)

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
จุดประสงค์ของการศึกษา	7
ขอบเขตของการศึกษา	7
วิธีการดำเนินการศึกษา	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
เอกสารเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านเวียดนาม	9
เอกสารเกี่ยวกับสภาพสังคม ค่านิยม ของประเทศเวียดนาม	11
นิทานพื้นบ้านเวียดนาม	15
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	34
บทที่ 4 ผลการศึกษา	35
สภาพสังคมของชาวเวียดนาม	36
ค่านิยมของชาวเวียดนาม	37
ความเชื่อของชาวเวียดนาม	38
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	41
สรุปผลการศึกษา	41
ข้อเสนอแนะ	43
บรรณานุกรม	44

บทที่ 1

บทนำ

1.ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นิทานพื้นบ้านเวียดนามนับว่าเป็นนิทานที่มีการเล่าสืบต่อกันมาเป็นเวลานาน ถือว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งเลยก็ว่าได้ นิทานเวียดนามมักจะเป็นเรื่องที่เล่าถึงวิถีชีวิตของคนเวียดนาม ความคิด ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม และประเพณีของชาวเวียดนาม เป็นเครื่องมือที่ใช้ให้ความบันเทิงและความรู้ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือที่ผู้ใหญ่ใช้ในการสอนสิ่งต่าง ๆ ให้กับลูกหลานหรือคนในครอบครัว โดยเฉพาะเรื่องการปลูกฝังด้านคุณธรรมที่ชาวเวียดนามให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก ปัจจุบันด้วยเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าทำให้นิทานเวียดนามถูกเผยแพร่ในหลายรูปแบบเช่น การ์ตูนแอนิเมชัน คลิปเสียง วิทยู และการตีพิมพ์หนังสือนิทานเป็นเล่ม ๆ พร้อมทั้งมีภาพประกอบที่สวยงาม ทำให้คนในปัจจุบันเข้าถึงนิทานพื้นบ้านเวียดนามได้ง่ายยิ่งขึ้น อีกทั้งนิทานพื้นบ้านเวียดนามได้รับการแปลเป็นภาษาอื่น ๆ ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทย ทำให้มีผู้อ่านชาวต่างชาติมีโอกาสดูอ่านนิทานพื้นบ้านเวียดนาม ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านได้เปิดโลกใหม่ ได้เรียนรู้วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมความคิดและความเชื่อของชาวเวียดนาม

คำว่านิทาน มีหน่วยงานและนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของนิทานไว้ได้ ดังนี้

เกษลดา มานะจติและ อภิญญา มนูญศิลป์ (2544 : 1) ได้ให้ความหมายของนิทานว่า หมายถึง เรื่องเล่าต่อกัน มาโดยใช้วาจาหรือเล่าโดยแสดงภาพประกอบ หรือการเล่าโดยวัสดุอุปกรณ์ ใช้ประเภทต่าง ๆ ประกอบก็ได้เช่น หนังสือภาพ หุ่นหรือการใช้คนแสดงบทบาทลีลาเป็นไปตามเนื้อเรื่องของนิทานนั้น ๆ แต่เดิมนิทานถูกเล่าสู่กันและกันด้วยปากสืบทอดกันมาเพื่อ เป็นเครื่องบันเทิงใจในยามว่าง และเพื่อถ่ายทอดความเชื่อ ความศรัทธาเลื่อมใสในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เป็นที่ยึดถือของคนแต่ละกลุ่ม

วิไล มาศจรัส (2545 : 12) ได้กล่าวถึงความหมายของนิทานว่า นิทาน หมายถึง เรื่องที่เล่ากันมา เช่น นิทานอีสป นิทานชาดก ในทางคติชนวิทยา ถือว่า นิทานเป็นเรื่องเล่าสืบสานต่อๆ กันมา ถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งในหลายอย่างของมนุษย์เป็นสิ่งที่มีความหมาย มีคุณค่าซึ่งนิทานนั้นจะมีทั้งนิทานเล่าปากเปล่า จดจากกัน มาแบบมุขปาฐะและนิทานที่มีการเขียนการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

ราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542(2546 : 588) ได้ระบุความหมายของนิทานไว้ว่านิทาน หมายถึง เรื่องที่เล่ากันมา เช่น นิทานชาดก นิทานอีสป

เกริก ยूनพันธ์(2547 : 8) ได้ให้ความหมายของนิทานไว้ว่าหมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ เป็นการผูกเรื่องขึ้น เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และสอดแทรกคติสอนใจลงไป

ประคอง นิมมานเหมินทร์(2550 : 9)ได้ให้ความหมายของนิทานว่า หมายถึง เรื่องที่เล่ากันต่อๆ มา จากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่งโดยไม่ทราบว่าเป็นผู้แต่ง เช่น นิทานเรื่องสังข์ทองปลาบู่ทอง หรือโสนน้อย เรือนงาม มีการเล่าสู่กันฟังจากปู่ย่าตายายของเรา พ่อแม่ของเรารวมทั้งตัวเราเอง ไปจนถึงลูกหลานเหลนโหลนของเรา เป็นทอดๆ กันไปรุ่นแล้วรุ่นเล่า บางครั้งก็แพร่กระจายจากท้องถิ่นหนึ่งไปสู่อีกท้องถิ่นหนึ่ง เช่น นิทานเรื่องสังข์ทองอาจมีหลายสำนวน

นิทานเป็น สิ่งที่สำคัญต่อชีวิตเด็ก ช่วยให้เด็กมีความสุข ให้แง่คิดและคติสอนใจ การจัดประสบการณ์ ให้เด็กโดยใช้นิทานเป็นสิ่งจำเป็น เพราะการเล่านิทานสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาและเตรียมความพร้อมให้กับเด็ก และวิเชียร เกษประทุม(2550 : 9-10)ได้กล่าวถึงความสำคัญของนิทานว่ามี คุณค่าและมี ประโยชน์ ดังนี้

1. นิทานให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน เป็นการผ่อนคลายความเครียดและช่วยให้เวลาผ่านไปอย่างไม่น่าเบื่อหน่าย
2. นิทานช่วยกระชับความสัมพันธ์ในครอบครัว เด็กบางคนอาจมองผู้ใหญ่ว่าเป็นบุคคลที่ขี้บ่นชอบดุด่า น่าเบื่อหน่ายหรือน่าเกรงขาม แต่ถ้าผู้ใหญ่มีเวลาเล่านิทานให้เด็กฟังบ้าง นิทานที่สนุก ๆ ก็จะช่วยให้เด็กอยากอยู่ใกล้ผู้ใหญ่ ความเกรงกลัวหรือลดความเบื่อหน่ายผู้ใหญ่ลง
3. นิทานให้การศึกษาและเสริมสร้างจินตนาการ
4. นิทานให้ข้อคิดและคติเตือนใจ ช่วยปลูกฝังคุณธรรมต่าง ๆ ที่สังคมพึงประสงค์ให้แก่ผู้ฟังเช่น ให้ซื่อสัตย์ ให้เชื่อผู้ใหญ่ ให้พูดจาไพเราะอ่อนหวาน ให้มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ให้ขยันขันแข็ง เป็นต้น
5. นิทานช่วยสะท้อนให้เห็นสภาพของสังคมในอดีตในหลาย ๆ ด้าน เช่น ลักษณะของสังคมวิถีชีวิตของประชาชนในสังคมตลอดจนประเพณีค่านิยมและความเชื่อ เป็นต้น

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550 : 11-16) ได้ระบุถึงความสำคัญ ของนิทานว่านิทานเป็นสิ่ง ที่สำคัญ ต่อชีวิตทั้งและผู้ใหญ่ เพราะนอกจากนิทาน จะช่วยให้เด็กๆ มีความสุขสนุกสนานแล้ว ยังเป็นโลกแห่งจินตนาการที่สมบูรณ์แบบที่คอยช่วยถักทอสายใยความรักความฝัน สานสัมพันธ์อันอบอุ่น ความละมุนละไมในกลุ่มสมาชิกของครอบครัว อีกทั้งนิทานยังให้แง่คิดคติสอนใจ และปรัชญาชีวิตอันล้ำลึกแก่เด็ก นิทานมีความสำคัญต่อพัฒนาการของเด็ก ดังนี้

1. ช่วยพัฒนาเด็กทางด้านลักษณะชีวิต เด็กได้เรียนรู้ถึงลักษณะชีวิตที่ดีผ่านนิทานที่ปรารถนาให้เด็กมี พฤติกรรมที่ดีเช่น มีคุณธรรมจริยธรรม มีความกล้าหาญ มีความยุติธรรม

2. การพัฒนาเด็กด้านบุคลิกภาพ บุคลิกภาพเป็นองค์ประกอบที่มีอยู่มากในนิทานซึ่งเด็กจะได้รับรู้ถึงบุคลิกภาพที่ดีที่จะช่วยให้อยู่ในสังคมได้อย่างดีเช่น ความเชื่อมั่นการรักษาตนความสุภาพอ่อนน้อม ความมีมารยาทที่ดีความเป็นผู้นำ

3. การพัฒนาเด็กด้านความรู้และสติปัญญา

4. การพัฒนาเด็กในด้านทักษะและความสามารถ

5. การพัฒนาเด็กในด้านสุขภาพ นิทานเป็นกระบวนการหนึ่งที่กำหนดบทบาท ในด้านสุขภาพให้เกิดแก่เด็ก เพราะเมื่อเด็กได้อ่านหรือฟังนิทานแล้วจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ในการที่จะรักษาสุขภาพกายและสุขภาพจิตของตน

นิทานพื้นบ้าน หมายถึง เรื่องที่เล่าสืบต่อๆ กันมาในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง แต่อาจแพร่หลายไปในท้องถิ่นอื่นๆ ใดภายหลัง ถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง

ประคอง นิมาเหมินทร์และคณะ (2545 : 16-17) กล่าวว่า นิทานพื้นบ้านในวิชาคติชนวิทยา หมายถึง เรื่องเล่าที่เล่าสืบต่อ ๆ กันมาจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง โดยไม่ทราบว่าเป็นผู้แต่ง

ส่วน ตำนาน ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ปีพ.ศ. 2525 ให้ความหมายของตำนานไว้ว่า เรื่องที่แสดงกิจการอันมีมานานแล้วแต่ปางหลัง เรื่องราวมนานที่เล่าสืบกันมา เช่น ตำนานพระพุทธรเจดีย์สยาม จึงรวมความหมายสรุปของตำนานเอาไว้ว่า เป็นเรื่องราวของความเป็นมาของสถานที่ สิ่งของต่าง ๆ ที่ไม่สามารถชี้ได้ชัดเจนว่า สถานที่ สิ่งของ หรือเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้น วันเวลาใด ใครเป็นผู้เกี่ยวข้อง

ลักษณะของนิทานพื้นบ้าน คือ เรื่องเล่าที่เล่าต่อกันมาช้านาน โดยใช้ถ้อยคำธรรมดาหรือภาษาชาวบ้าน มีลักษณะเป็นร้อยแก้วไม่เป็นร้อยกรอง และไม่ปรากฏว่าผู้เล่าดั้งเดิมเป็นใคร เป็นเพียงการเล่าต่อ ๆ กันมาเป็นทอด ๆ ผู้เล่าก็ไม่ถือว่าเรื่องที่เล่านั้นเป็นเรื่องจริงแต่อย่างไร ภายหลังมีผู้เขียนขึ้นแต่ก็เขียนขึ้นตามเค้าเดิมที่เล่ากันปากต่อปาก

นิทานนั้นมีปรากฏอยู่ทุกที่ ทุกประเทศ ทุกชนชาติและศาสนา นิทานในแต่ละท้องถิ่นก็จะมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับภูมิประเทศ แนวคิด ความเชื่อของคนในท้องถิ่นนั้น ๆ แม้กระทั่งศาสนาและลัทธิต่าง ๆ ก็มีอิทธิพลต่อการแต่งนิทานด้วย ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้น ปรากฏนิทานพื้นบ้านอยู่มากมาย ทั้งนิทานที่เกี่ยวกับเทพดา นางฟ้า พระพุทธศาสนา ตำนานการสร้างโลก นิทานปรัมปรา เรื่องเกี่ยวกับภูตผีวิญญูณ เรื่องเกี่ยวกับการต่อสู้ ศักดิ์สงคราม การแสดงอภินิหาร ซึ่งคติชนที่นำมาแต่งนิทานของคนในภูมิภาคนี้ค่อนข้างมีความคล้ายคลึงกันเป็นอย่างยิ่ง

หากเอ่ยถึงประเทศเวียดนาม สิ่งแรกที่เรานึกก็คงจะเป็นชุดประจำชาติอันงดงามอย่างชุดอ่าวหญ่ายงอบ รถจักรยาน รถสามล้อถีบ ผอ หรือสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ แต่ถ้าหากถามว่าพื้นฐานของชาวเวียดนามมีอะไรบ้าง คงต้องใช้เวลาคิดอยู่นานจึงจะตอบได้ นิทานพื้นบ้านและตำนานพื้นบ้านเวียดนาม เป็นสิ่งที่เล่าถึงความคิดและความเชื่อหลายอย่างของชาวเวียดนาม ผ่านทางเรื่องเล่าที่น่าตื่นตาตื่นใจ ไม่ว่าจะเป็นความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้า ตำนานการสร้างโลก การผจญภัยอันยิ่งใหญ่และของวีรบุรุษผู้กล้าในตำนาน ไปจนถึงเรื่องเล่าเกี่ยวกับสัตว์ ซึ่งเกี่ยวพันเป็นรากฐานของวัฒนธรรม ประเพณี แนวคิด และพื้นฐานความเชื่อของชาวเวียดนาม

นิทานพื้นบ้านเวียดนามได้รับการแปลเป็นภาษาไทยมาแล้วหลายเรื่อง อาทิเช่น ตำนานทะเลสาบคินดาบ (โห่งเกียม) ที่กล่าวถึงการเดินทางไปสู้รบของเหล่านักรบ จากนั้นเกิดเหตุไม่คาดฝันขึ้นจนทำให้ดาบของนักรบผู้นั้นตกลงไปในทะเลสาบและจมลงหายไป จากนั้นก็มีตะพาบยักษ์คาบดาบขึ้นมาจากน้ำเพื่อคืนให้แก่ นักรบผู้นั้น ซึ่งเรื่องนี้ถือเป็นตำนานที่สำคัญของเวียดนาม โห่งเกียมหรือทะเลสาบคินดาบอยู่ในกรุงฮานอย ประเทศเวียดนาม และวัดหญ่อกเซินที่ตั้งอยู่กลางทะเลสาบ ก็มีร่างสถาปของตะพาบตัวดังกล่าวอยู่ด้วย หรือจะเป็นเรื่องจอมกะลอน ที่มีผู้แปลไว้ และน้ำตอย แชมเบ้ ก็ได้นำไปเล่าเป็นวิดีโอลงในยูทูบ เรื่องอื่น ๆ อีก เช่น จอมกะลอน ปราบงูยักษ์ คำสั่งของขุนนาง ตีอกทักบงางฟ้า และกำเนิดเวียดนาม นิทานข้างต้นที่กล่าวมาคนมักจะคุ้นชินว่าเป็นนิทานตลกขบขัน ไม่ได้มีเนื้อสาระอะไร เพราะมักจะถูกเล่าหรือเขียนด้วยสำนวนที่ตลกขบขัน อ่านหรือฟังเพื่อความบันเทิง แต่ลึก ๆ ก็แฝงไปด้วยคติและข้อคิดอยู่

ทั้งนี้จะขอยกตัวอย่างนิทานมา 3 เรื่อง ดังนี้

1. ท่านลุงคางคกแห่งสวรรค์

“เมื่อก่อนนั้นโลกกับสวรรค์อยู่ใกล้กัน สัตว์สามารถพูดภาษามนุษย์ได้ ตอนนั้นโลกเกิดภัยแล้ง ทุกสิ่งทุกอย่างบนโลกได้รับความเดือดร้อนไปหมด แต่มีคางคกตัวหนึ่งคิดไตร่ตรองจนคิดว่าตนควรจะไปสวรรค์เพื่อแจ้งจักรพรรดิสวรรค์ จึงออกเดินทางเพื่อไปทูลเกี่ยวกับภัยแล้ง ระหว่างทางได้พบสัตว์อื่น ๆ ที่เดือดร้อนจำนวนมากจึงได้ชักชวนไปสวรรค์ด้วยกัน ได้แก่ ผึ้ง ไก่ อุ เสือ หมู และสุนัขจิ้งจอก เมื่อเดินทางจนถึงประตูสวรรค์แล้วคางคกจึงบอกกับเหล่าสัตว์ว่าจะเข้าไปก่อน ให้ทุกตัวรอข้างนอกจนกว่าคางคกจะเรียก คางคกเข้าไปจนถึงห้องขนาดใหญ่ จนได้พบจักรพรรดิสวรรค์กำลังเล่นไพ่กับพวกเทพเจ้าและอัปสร คางคกจึงกระโดดขึ้นไปกลางโต๊ะทำให้จักรพรรดิสวรรค์โกรธมาก จึงสั่งให้ทหารรักษาการมาจับไล่ แต่คางคกก็เรียกผึ้งมาต้อยทหาร ต่อมาจักรพรรดิสวรรค์ก็เรียกเทพเจ้าฟ้าร้องมาจัดการ แต่กลับถูกไก่อุจัดการก่อน จักรพรรดิสวรรค์จึงเรียกสุนัขของพระองค์ แต่กลับถูกเสือและหมารวมทั้งสุนัขจิ้งจอกรวมควักเครื่องใน เมื่อจักรพรรดิสวรรค์เห็นการต่อสู้ของเหล่าสัตว์ก็กลับรู้สึกชื่นชมสัตว์เหล่านี้ คางคกจึงได้โอกาสทูลกับจักรพรรดิสวรรค์ว่าโลกเกิดภัยแล้ง จักรพรรดิสวรรค์รับปากว่าจะแก้ปัญหาให้ และบอกว่าต่อไปถ้าเกิดภัยแล้งอีกหรือต้องการฝนยามใดไม่ต้องขึ้นมาอีก เพียงเรียกจักรพรรดิสวรรค์ก็พอ”

2. นิทานเรื่องเด็กเลี้ยงควายกับต้นไทร

“มีเด็กชายคนหนึ่งชื่อว่าดลกล้วย เป็นเด็กเลี้ยงควาย วันหนึ่งได้ไปหาฟันในป่าใกล้บ้าน และได้พบกับ ลูกเสือ จึงอุ้มลูกเสือมาเล่น ทันใดนั้นก็ได้ยินเสียงคำรามจากแม่เสือทำให้ดลกล้วยตกใจโยนลูกเสือและรีบปีนไป บนตงไม้ ด้วยความที่ดลกล้วยตกใจทำให้โยนลูกเสือกระแทกอย่างแรงจนทำให้ลูกเสือตาย แม่เสือเห็นอย่างนั้น จึงไปเคี้ยวใบต้นไทรวิเศษ แล้วเลียหัวลูกทำให้ลูกเสือกลับมามีชีวิตอีกครั้ง ดลกล้วยเห็นดังนั้นจึงเก็บใบต้นไทร วิเศษกลับมาบ้านหนึ่งกำมือ ในทางกลับบ้านนั้นดลกล้วยพบสุนัขเสียป่วยชีวิต จึงช่วยชีวิตสุนัขแบบที่แม่เสือทำ ทำให้ดลกล้วยรู้ว่าใบไทรนี้สามารถชุบชีวิตได้จริง ๆ จึงไปถอนต้นไทรวิเศษกลับมาปลูกที่บ้าน และกำชับแม่ว่า ห้ามเหยยะหรือรดน้ำสกปรกใส่ เพราะจะทำให้ไทรนั้นลอยกลับสวรรค์ แต่แม่กลับไม่ฟังสิ่งที่ลูกห้าม นำขยะ และน้ำสกปรกไปรดทั้งใต้ต้นไทร จึงทำให้ต้นไม้อลอยขึ้นไปบนฟ้า ดลกล้วยกลับมาเห็นพอดีจึงรีบคว้าต้นไทรไว้ แต่กลับลอยไปกับต้นไทรวิเศษและไปอยู่บนดวงจันทร์”

3. ต้นพลูกับต้นหมาก

“ในช่วงรัชกาลที่สี่ของราชวงศ์หุง มีลูกชายของขุนนางชื่อตานและเลิง ทั้งสองหน้าตาดี มีความละม้าย คล้ายคลึงกัน และฉลาดเหมือนกัน พี่น้องคู่นี้รักกันมาก แต่โชคร้ายบ้านของพวกเขาถูกไฟไหม้ ต้องกำพร้าพ่อแม่และขาดเงินทอง ทำให้พวกเขาต้องออกหางานทำเลี้ยงชีวิต

วันหนึ่งเขาเคาะประตูบ้านของขุนนางสาว เขาเป็นคนใจบุญและสนิทกับพ่อแม่ของเด็กทั้งสอง เขาจึง ต้องรับเข้ามาอาศัยในคุกหาสหายด้วย ท่านขุนนางไม่มีลูกชายแต่มีลูกสาว นางสาวเหมือนดอกไม้แรกแย้ม ขุน นางตั้งใจจะยกลูกสาวให้แต่งงานกับพี่น้องคนใดคนหนึ่ง ลูกสาวพึงพอใจกับรูปโฉมและกิริยาของหนุ่มทั้งสอง และทั้งสองหนุ่มก็แอบรักนางเช่นกัน แต่นางก็ยังเลือกไม่ได้ เพราะทั้งสองหนุ่มนั้นพวกเขาเหมือนกันเหลือเกิน

ขุนนางจึงใช้อุบายในการเลือกพี่น้องคู่นี้เพื่อพิสูจน์ว่าใครเป็นพี่ โดยสั่งเตรียมอาหารพิเศษสำหรับลูก สาวและสองชายหนุ่ม มีชามสองใบและตะเกียบหนึ่งคู่ เลิงหยิบตะเกียบขึ้นมาด้วยความเคารพ ส่วนตานก็ รับมาตามธรรมชาติ ด้วยเหตุนี้ขุนนางสาวจึงตัดสินใจเลือกตามเป็นสามีของลูกสาวทันที

ตานมีความสุขอย่างมาก เขาทั้งรักทั้งหลงเจ้าสาวของตน แสดงออกถึงความรักหวานชื่น แต่ทว่าตาน กลับทิ้งน้องชาย และดูเหมือนเขาไม่เคยคิดถึงน้องชายอีกเลย

หลังการแต่งงาน เลิงยอมรับโชคชะตาของตน และเขาสัมผัสถึงความเย็นชาและไม่สนใจใยดีของพี่ชาย ทีละน้อย เลิงเสียใจมากและหนีออกจากบ้านไปจนถึงทะเลสีคราม เลิงทรุดด้วยความอ่อนแรง เขาร้องไห้และ ขาดใจตายในที่สุด กลายเป็นโชดหินสีขาวนวลอยู่ตรงนั้น

เมื่อท่านรู้ว่าเลิงหนีออกจากบ้าน เขาละอายใจในความเห็นแก่ตัวของตน และออกตามหาเลิง ตามลัดเลาะเส้นทางที่เลิงผ่านไปจนถึงทะเลสีคราม เขาทรุดนั่งพิงที่โขดหินสีขาวนวลและร้องไห้ขาดใจตาย กลายเป็นต้นหมากต้นหนึ่ง

เจ้าสาวพบว่าสามีหายไปจากบ้านจึงออกตามหา ผ่านเส้นทางเดียวกันไปจนถึงโขดหินสีขาวนวลและต้นหมาก นางทรุดลงนั่งตรงนั้น ร้องไห้คิดถึงสามีจนขาดใจตาย กลายเป็นต้นพลูเลื้อยพันโคนต้นหมากนั้น

ชวานานในละแวกฝันเหตุเรื่องราวเหล่านั้นจึงสร้างวัดเป็นอนุสรณ์แห่งความรักของพี่น้องและสามี ภรรยาผู้โศกเศร้า

หลายปีต่อมาในปลายรัชกาลที่สี่เกิดภัยแล้งรุนแรง มีแต่เพียงต้นหมากและต้นพลูยังเขียวสด พระราชาจึงนำก้อนหินผสมใบพลูกับลูกหมาก และให้เป็นสัญลักษณ์ของมิตรภาพและความรักที่แท้จริง จึงเป็นประเพณีการเคี้ยวหมากแสดงความรักแสดงความรักของคู่บ่าวสาว”

จากนิทานที่ได้ยกมานั้นแสดงให้เห็นถึงสภาพสังคม ค่านิยม และความเชื่อ ที่มีผลต่อการปลูกฝังคุณธรรมให้กับคนเวียดนามได้แก่

1. ความรักในครอบครัว นับว่าเป็นคุณธรรมพื้นฐานของชาวเวียดนามถูกปลูกฝังตั้งแต่เด็ก และเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง จากนิทานที่ยกมานั้น จะเห็นเรื่องความรักในครอบครัวได้จากเรื่องเด็กเลี้ยงควายกับต้นไทร ในตอนที่ลูกเสือถูกดล้วยโยนอย่างแรกจนตาย แม่เสือได้ไปเคี้ยวใบไทรพิเศษเพื่อช่วยให้ลูกเสือฟื้นขึ้นมาอีกครั้ง และจากนิทานเรื่องต้นพลูกับต้นหมาก เห็นได้จากการที่พี่ชายและน้องชายแสดงออกถึงความรักซึ่งกันและกัน และการที่พี่ชายรู้สึกเป็นห่วงน้องชาย จึงออกไปตามหาน้องชาย

2. ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เป็นคุณธรรมที่สำคัญของชาวเวียดนาม เด็กเวียดนามจะได้รับการปลูกฝังตั้งแต่อยู่ในสถาบันครอบครัว และสถาบันการศึกษา จากนิทานที่ยกมานั้นจะเห็นการแสดงออกในความรับผิดชอบต่อหน้าที่ได้จากเรื่องท่านลุงคางคกแห่งสวรรค์

3. ความเมตตาของผู้ใหญ่ที่มีต่อผู้น้อย เห็นได้จากนิทานเรื่องท่านลุงคางคกแห่งสวรรค์ ในตอนที่คางคกไปขอความช่วยเหลือจากจักรพรรดิสวรรค์และจักรพรรดิสวรรค์ก็ให้ความช่วยเหลือ และยังรับปากอีกว่าเมื่อใดที่ต้องการฝนก็ให้ร้องเรียกท่าน

4. ความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติและความเป็นมาของพืชพันธุ์ ในความเชื่อแรกนั้นเป็นความเชื่อในเรื่องของการที่คางคกร้องก่อนฝนตก เป็นความเชื่อที่พบในนิทานเรื่องท่านลุงคางคกแห่งสวรรค์ และความเชื่อที่สองเป็นความเชื่อเรื่องความเป็นมาของต้นหมากและต้นพลู เห็นได้จากนิทานเรื่องต้นพลูกับต้นหมาก

5. ประเพณีการแต่งงานและการกินหมาก เห็นได้จากนิทานเรื่องต้นพลูกับต้นหมาก ที่แสดงให้เห็นถึงการแต่งงานของลูกสาวขุนนางกับลูกชายคนโตของขุนนางอีกบ้าน และการเลือกคู่ครองให้กับลูกสาว และประเพณีการกินหมากในพิธีแต่งงาน เป็นประเพณีที่แสดงให้เห็นถึงการแสดงออกในเรื่องของความรัก

จากความน่าสนใจดังกล่าว ผู้วิจัยใคร่ศึกษา “สภาพสังคม ค่านิยมและความเชื่อ ที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเวียดนาม” เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจอย่างลึกซึ้งต่อไป

2.จุดประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาคติชน วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ความคิดและความเชื่อของชาวเวียดนาม ผ่านนิทานพื้นบ้านเวียดนามและตำนานพื้นบ้านเวียดนาม
2. เพื่อวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์และประโยชน์ ที่ผู้อ่านจะได้รับจากการอ่านนิทานพื้นบ้านเวียดนามและตำนานพื้นบ้านเวียดนาม

3.ขอบเขตของการศึกษา

1. ศึกษานิทานพื้นบ้านเวียดนามและตำนานพื้นบ้านเวียดนาม ที่ได้รับการแปลเป็นภาษาไทยแล้วและศึกษาเพิ่มเติมจากหนังสือภาษาเวียดนาม รวมทั้งศึกษานิทานพื้นบ้านแยกตามภูมิภาคต่าง ๆ
2. ศึกษาแนวคิดด้านการปลูกฝังด้านคุณธรรมของชาวเวียดนามที่พบในนิทานพื้นบ้านเวียดนามและตำนานพื้นบ้านเวียดนาม รวมทั้งศึกษาค่านิยมของชาวเวียดนาม

4.วิธีการดำเนินการศึกษา

1. ศึกษานิทานพื้นบ้านเวียดนามและตำนานพื้นบ้านเวียดนาม จากหนังสือที่ได้รับการแปลเป็นภาษาไทยและหนังสือภาษาเวียดนาม รวมทั้งศึกษาแนวความคิด ความเชื่อ คติชนของชาวเวียดนาม ที่มีผลต่อการแตงนิทานเวียดนาม
2. ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังด้านคุณธรรมจริยธรรมของประเทศเวียดนาม จากงานวิจัยของสุภชัย วรรณเลิศสกุล และนิติภูมิ นวรัตน์
3. วิเคราะห์สภาพสังคม ค่านิยม ที่สะท้อนจากนิทานพื้นบ้าน
4. เรียบเรียงผลการศึกษาในรูปแบบของสารนิพนธ์

5.ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงคติชน วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ความคิดและความเชื่อของชาวเวียดนาม ผ่านนิทานพื้นบ้านเวียดนามและตำนานพื้นบ้านเวียดนาม ที่มีผลต่อการปลูกฝังคุณธรรมให้กับคนเวียดนาม
2. ได้คุณค่าด้านวรรณศิลป์และประโยชน์ ที่ผู้อ่านจะได้รับจากการอ่านนิทานพื้นบ้านเวียดนามและตำนานพื้นบ้านเวียดนาม

บทที่ 2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านเวียดนาม

เหียงยง ถิ แทง หวี และ และกาญจนา วิชญาปกรณ์ ได้ทำวิทยานิพนธ์ “วิเคราะห์ความเชื่อที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเวียดนาม” โดยวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์ความเชื่อที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเวียดนาม ซึ่งรวบรวมนิทานพื้นบ้านเวียดนามในหนังสือชื่อ “100 เรื่องนิทานพื้นบ้านเวียดนาม” (100 Truyện cổ Tích Việt Nam) ของเตรินเตื่องมินห์ (Trần Trùng Minh) และจัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์วรรณกรรมเวียดนาม ค.ศ. 2012 จำนวน 100 เรื่อง จากนั้นวิเคราะห์ความเชื่อที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านดังกล่าว และเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า ด้านความเชื่อที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเวียดนามพบความเชื่อเรื่องอำนาจวิเศษมากที่สุด จำนวน 54 เรื่อง ประกอบด้วยความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์จำนวน 31 เรื่อง ความเชื่อเรื่องของวิเศษจำนวน 18 เรื่อง ความเชื่อสัตว์มีอำนาจวิเศษจำนวน 16 เรื่อง และความเชื่อเรื่องมนุษย์มีอำนาจวิเศษจำนวน 2 เรื่อง รองลงมาคือความเชื่อเรื่องการกลายร่างและหรือการเข้าสิงจำนวน 16 เรื่อง ความเชื่อเรื่องทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่วจำนวน 13 เรื่อง ความเชื่อเรื่องภูตผีปีศาจจำนวน 7 เรื่อง ความเชื่อเรื่องความฝันจำนวน 7 เรื่อง และความเชื่อที่พบน้อยที่สุดคือความเชื่อเกี่ยวกับความเป็นมาของพืชพันธุ์ต่าง ๆ จำนวน 2 เรื่อง ส่วนนิทานที่ไม่พบความเชื่อประเภทใด ๆ มีจำนวน 16 เรื่อง การวิเคราะห์ความเชื่อที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเวียดนามทำให้เห็นถึงระบบความเชื่อของชาวเวียดนามเป็นอย่างดีเข้าใจถึงสภาพความเป็นอยู่และความต้องการพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างในสังคมซึ่งชี้ให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของนิทานพื้นบ้านในด้านการถ่ายทอดแนวทางการดำเนินชีวิตของคนในสังคมเวียดนามสืบทอดกันต่อมา

การวิเคราะห์ความเชื่อที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเวียดนามมีความเชื่อ 6 ประเภทดังนี้

1. ความเชื่อเรื่องอำนาจวิเศษ หมายถึงสิ่งที่ส่งผลให้มนุษย์เคารพนับถือและยอมรับในสิ่งศักดิ์สิทธิ์และพลังอำนาจเหนือธรรมชาติ ความเชื่อเรื่องอำนาจวิเศษนี้สามารถทำให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจนว่าชาวเวียดนามในสมัยเริ่มก่อสร้างชาติมีความเชื่อที่ผูกพันกับธรรมชาติ ซึ่งเชื่อว่าในแต่ละที่นั้นมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายหรือสิ่งเหนือธรรมชาติสิงสถิตย์อยู่ ซึ่งสามารถบันดาลให้ประสบสุขหรือประสบความทุกข์ยากได้ ความเชื่อเรื่องอำนาจวิเศษพบในนิทานพื้นบ้านเวียดนามจำนวน 54 เรื่องสามารถแบ่งเป็น 4 ประเภทคือ ความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่อเรื่องของวิเศษ ความเชื่อเรื่องมนุษย์มีอำนาจวิเศษ และความเชื่อสัตว์มีอำนาจวิเศษ

2. ความเชื่อเรื่องภูตผีปีศาจ หมายถึงสิ่งที่ส่งผลให้มนุษย์เคารพนับถือและปฏิบัติตามเกี่ยวกับภูตผีปีศาจอันเป็นสิ่งที่ชั่วร้าย ที่มาทำร้ายมนุษย์ทำให้มนุษย์เดือดร้อน ความเชื่อเรื่องภูตผีปีศาจนี้สามารถทำให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจนว่าดั้งเดิมชาวเวียดนามนับถือผีสงฆูต ผีปีศาจร้ายปรากฏตัวขึ้นในโลกมนุษย์เพื่อทำร้ายคนเวียดนามซึ่งทำให้คนเวียดนามกลัวแล้วต้องนับถือบูชาภูตผีปีศาจนั้น ความเชื่อเรื่องภูตผีปีศาจพบในนิทานพื้นบ้านเวียดนามจำนวน 7 เรื่องคือ ตำนานภูเขาเผ็ดชื่อ ตำนานต้น“เนว” ในวันขึ้นปีใหม่ ตำนานปีปาก ตำนานยุงปลิงและทาก ตำนานพระราชวังไก่อลว ลูกมังกรหลานนางฟ้า และตามดงผู้กล้าหาญ

3. ความเชื่อเรื่องความฝัน หมายถึงเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่คนเห็นได้ตอนนอนหลับ ถ้าฝันดีก็หวังว่าจะโชคดีมีสุข ถ้าฝันร้ายก็จะหาวิธีแก้ฝัน ความเชื่อเรื่องความฝันนี้สามารถทำให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจนว่าคนเวียดนามเชื่อเรื่องความฝันว่าเป็นลางบอกเหตุหรือทำนายเหตุการณ์ที่จะเกิดในอนาคต ความเชื่อเรื่องความฝันพบในนิทานพื้นบ้านเวียดนามจำนวน 7 เรื่องคือ ตำนานแบ่งจิ้ง แ่งสย ตูเอวียน หลิงตาฟาง ม้าดาบอดและชายต้อกระจก ตาซังเคลือบปรอบ ดิดหนีเหมือนพระยาโถม บทเรียนจากการรอดแ่ง และมนุษย์แต่งานกับเทพธิดา

4. ความเชื่อเรื่องทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว หมายถึงการกระทำดีจะได้ผลดีมีความสุขและความเจริญ ส่วนการกระทำชั่วจะได้ผลชั่วมีความเดือดร้อนและความทุกข์ทั้งกายและใจ ความเชื่อเรื่องทำดีได้ดีทำชั่วได้ชื่อนี้สามารถทำให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจนว่าคนเวียดนามเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมยุติธรรม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ถ้าทำดีจะมีผลดีตอบแทน แต่ถ้าทำเรื่องชั่วร้ายก็จะมีสิ่งที่เลวร้ายกลับมา ความเชื่อเรื่องทำดีได้ดีทำชั่วได้ช้วนเป็นพลังผลักดันให้ทุกคนสร้าง ความดีงามความบริสุทธิ์ และความดีงามจะชนะความชั่วร้ายอยู่เสมอ ความเชื่อเรื่องทำดีได้ดีทำชั่วได้ช้วนเป็นหลักคำสอนที่สำคัญของพระพุทธเจ้า เป็นพื้นฐานของหลักจริยธรรมของพุทธศาสนา ความเชื่อเรื่องทำดีได้ดีทำชั่วได้ช้วนพบในนิทานพื้นบ้านเวียดนามจำนวน 13 เรื่อง

5. ความเชื่อเรื่องการกลายร่างหรือการเข้าสิง หมายถึงการกลายร่างและหรือการเข้าสิงเป็นได้ทั้งสัตว์ ก้อนหิน พืช และในรูปแบบต่าง ๆ ความเชื่อเรื่องการกลายร่างหรือการเข้าสิงนี้สามารถทำให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจนว่าคนเวียดนามเชื่อว่าเมื่อคนตายอย่างที่น่าสงสารหรือทรมานพวกเขาจะกลายร่างเป็นสัตว์ พืช หรือสิ่งที่ไม่มีชีวิต หรือเข้าสิง ความเชื่อเรื่องการกลายร่างและหรือการเข้าสิงพบในนิทานพื้นบ้านเวียดนามจำนวน 16 เรื่อง

6. ความเชื่อเรื่องเกี่ยวกับความเป็นมาของพืชพันธุ์ต่าง ๆ หมายถึง ที่มาของพืชพันธุ์ต่าง ๆ ความเชื่อเกี่ยวกับความเป็นมาของพืชพันธุ์ต่าง ๆ นี้สามารถทำให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจนว่าคนเวียดนามเชื่อว่าพืชพันธุ์จะมีชื่อเรียกหรือที่มา และยังปรากฏอยู่ในปัจจุบัน ความเชื่อเกี่ยวกับความเป็นมาของพืชพันธุ์ต่าง ๆ พบในนิทานพื้นบ้านเวียดนามจำนวน 2 เรื่องคือตำนานแดงโมและตำนานต้นข้าว

รองศาสตราจารย์ ดร. สุนทร โคตรบรรเทา ได้แปลหนังสือตำนานและนิทานพื้นบ้านเวียดนาม จากต้นฉบับภาษาอังกฤษชื่อ Vietnamese Legends and Folk Tales ที่ Thé Giói Publishers เป็นผู้เรียบเรียงมาเป็นภาษาไทย นิทานพื้นบ้านและตำนานพื้นบ้านเวียดนาม เป็นสิ่งที่เล่าถึงความคิดและความเชื่อหลายอย่างของชาวเวียดนาม ผ่านทางเรื่องเล่าที่น่าตื่นตาตื่นใจ ไม่ว่าจะเป็นความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้า ตำนานการสร้างโลก การผจญภัยอันยิ่งใหญ่และของวีรบุรุษผู้กล้าในตำนาน ไปจนถึงเรื่องเล่าเกี่ยวกับสัตว์ ซึ่งเกี่ยวพันเป็นรากฐานของวัฒนธรรม ประเพณี แนวคิด และพื้นฐานความเชื่อของชาวเวียดนาม

ศิริพร ณ ถลาง ได้เขียนหนังสือทฤษฎีคติชนวิทยา วิธีวิทยาในการวิเคราะห์ตำนาน-นิทานพื้นบ้าน วิธีวิทยาและทฤษฎีต่างๆที่กล่าวถึงในตำราเล่มนี้ทำให้เข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ และจินตนาการของมนุษย์ ทั้งในมิติที่เป็นสากล และในมิติทางวัฒนธรรม เฉพาะของแต่ละกลุ่มชน ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาอนุภาคแบบเรื่อง การแพร่กระจายของนิทาน โครงสร้างของนิทาน โครงสร้างของตำนานปรัมปราบาทของตำนาน

และพิธีกรรม บทบาทของคติชนกับการสร้างอัตลักษณ์กลุ่มชน และบทบาทคติชนกับการเสนอทางออกให้กับ มนุษย์ ตลอดจนการปรับเปลี่ยนเนื้อหาคติชนประเภทต่างๆ ให้เหมาะกับบริบทของยุคสมัยและการสร้างสรรค์ คติชนใหม่ๆ ในบริบทของสังคมใหม่

2. เอกสารเกี่ยวกับสภาพสังคม ค่านิยม ของประเทศเวียดนาม

นิติภูมิ นวรัตน์ ได้ทำบทความวิจัยเรื่อง คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของ ประเทศเวียดนาม ได้ดำเนินการศึกษา รวบรวมองค์ความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม เพื่อดำเนินการศึกษาวิจัย คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมเป็นรูปธรรม

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (The Socialist Republic of Vietnam) เป็นหนึ่งในกลุ่มประเทศ อาเซียนและเป็นประเทศที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจสูงโดยเศรษฐกิจเวียดนามได้ขยายตัวอย่างต่อเนื่องภายใต้ นโยบายโดยเมื่อย (Doi Moi Policy) ซึ่งเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๔ และเวียดนามพยายามดำเนินการปฏิรูประบบ เศรษฐกิจภายในประเทศอย่างต่อเนื่อง

การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในเวียดนามเป็นกระบวนการต่อเนื่องนับตั้งแต่เป็นยุวชนโดยแทรกอยู่ใน คำสอนของผู้อาวุโสตลอดจนรูปแบบการเรียนการสอนที่อยู่ในชั้นเรียนซึ่งคำสอนเหล่านี้เองที่ทำให้เยาวชน และประชาชนเวียดนามมีจิตใจที่มุ่งมั่นจนสามารถเอาชนะมหาอำนาจในช่วงสงครามเวียดนามและพัฒนา ประเทศอย่างรวดเร็วดังเช่นปัจจุบัน

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามมีการปลูกฝังคุณธรรมที่เด่นชัดคือความเลื่อมใสในลัทธิขงจื้อมาตั้งแต่ บรรพบุรุษอีกทั้งเป็นประเทศที่ประสบกับสงครามมาอย่างยาวนานนับตั้งแต่การอยู่ภายใต้การปกครองของจีน และฝรั่งเศสผ่านการทำสู้กับมหาอำนาจสหรัฐอเมริกาในสงครามเวียดนามและการปกครองแบบลัทธิ คอมมิวนิสต์จึงทำให้การหล่อหลอมทางวัฒนธรรมตลอดจนการปลูกฝังค่านิยมคุณธรรมและจริยธรรมของ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามมีเอกลักษณ์และบุคลิกลักษณะเด่นดังนี้

- 1) คนเวียดนามขยันและอดทน
- 2) คนเวียดนามรักชาติ
- 3) คนเวียดนามรักการศึกษาเล่าเรียน
- 4) คนเวียดนามยึดถือความกตัญญูต่เวที

สิ่งที่สำคัญซึ่งมีส่วนทำให้สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามก้าวไปข้างหน้า คือภาษาเวียดนาม ซึ่งเป็น เครื่องมือแห่งจินตนาการ เนื่องจากภาษาเวียดนามทำให้เด็กเวียดนามเกิดจินตนาการในการสื่อสาร โดยเฉพาะ ตัวเลขที่แน่นอน เนื่องจากตัวเลขเป็นนามธรรม เมื่อเป็นนามธรรมแล้วสิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้ที่สื่อสารเข้าถึง จินตนาการได้ นอกจากนั้นภาษาเวียดนามไม่มีการผูกมัดรัดท่วงกับภาษา โดยปล่อยให้ภาษาเจริญเติบโตเจริญ งอกงาม และคำหนึ่งคำนั้นสามารถใช้สื่อสารได้มากมาย

การสอนคุณธรรมจริยธรรมคนเวียดนามนั้นได้ถูกปลูกฝังจากทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เริ่มจากสถาบันแรก คือ สถาบันครอบครัว ลัทธิขงจื้อเป็นพื้นฐานในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่สำคัญ ดังนั้นเยาวชนเวียดนามจะได้รับการสั่งสอนจากพ่อแม่ปู่ย่าตายาย ถึงสิ่งสำคัญที่ทำให้เป็นเด็กดี ได้แก่ เรื่องความรักชาติ เรื่องความขยันหมั่นเพียร เรื่องการศึกษาเล่าเรียน และเรื่องความกตัญญูกตเวที ในแง่ของการพร่ำสอนของผู้ใหญ่

ศาสนาในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามมีพื้นฐานเดิมเป็นลักษณะคตินิยม เหมือนชาวไทยพุทธ ศาสนาพุทธในเวียดนามเป็นศาสนาพุทธนิกายมหายาน ซึ่งเป็นแบบที่รับมาจากจีน กระทั่งเริ่มเปลี่ยนแปลงไปเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เพราะเชื่อว่าศาสนาอาจจะชักนำไปในเรื่องของการไม่เกิดเอกภาพในชนชาติ จึงสร้างกรอบจำกัดความคิดแม้ว่าจะมีกรอบแนวคิดดังกล่าว แต่ก็ไม่สามารถลบเลือนความเชื่อทางศาสนาที่สืบสานมายาวนานได้ ต่อมาภายหลังรัฐบาลเวียดนามผ่อนคลายนโยบายความเข้มงวดลงโดยให้อิสระในการนับถือศาสนา แต่ไม่มีศาสนาประจำชาติ โดยเฉลี่ยแล้วสังคมเวียดนามยังเป็นสังคมชาวพุทธ ซึ่งชาวเวียดนามไม่ค่อยศึกษาศาสนาพุทธอย่างลึกซึ้งมากนัก เวลาเข้าวัดชาวเวียดนามมักจะไปเพียงเพื่อขอพรหรือเพื่อขอความคุ้มครองเท่านั้น นอกจากศาสนาพุทธแล้วชาวเวียดนามยังนับถือศาสนาคริสต์และลัทธิกาวได้ ตลอดจนศาสนาฮินดูและศาสนาอิสลามจำนวนไม่มากนัก

สำหรับการดำเนินชีวิตของชนชาวเวียดนามชนชาวเวียดนามจะยึดถือหลักคำสอนสำคัญ คือ คำสอนของโฮจิมินห์หรือลุงโฮ ซึ่งถือว่าเป็นวีรบุรุษซึ่งอยู่ในใจชาวเวียดนามเป็นอย่างมาก คำสอนดังกล่าวจะเกี่ยวกับการเป็นคนดี รักชาติ เป็นคนดีของสังคม ซื่อสัตย์ กตัญญู สำหรับชาวเวียดนามนั้นหากศรัทธาในบุคคลใดแล้วประชาชนจะทำตามแนวทางการปฏิบัติตนด้วยความศรัทธาโดยไม่ต้องมีศาสนาบังคับ เนื่องจากชนชาวเวียดนามสามารถรับรู้ถึงจิตวิญญาณของลุงโฮ ถึงความรักชาติด้วยความจริงใจ เป็นแบบอย่างสำคัญของชาติ อาทิ ความเสียสละต่อชาติ ฯลฯ ประชาชนจะปฏิบัติตามในแนวทางที่ดี

ความกตัญญูกตเวที ความรักชาติ การรักการศึกษาเล่าเรียน สิ่งเหล่านี้เป็นพื้นฐานทางสังคมที่สำคัญ ซึ่งทำให้การพัฒนาประเทศของเวียดนามเป็นไปได้ตั้งเป้าประสงค์ที่ทางภาครัฐและสังคมพึงต้องการ แม้ว่าจะไม่สามารถทำให้คนเป็นคนดีทั้งหมด แต่จิตสำนึกที่บรรพบุรุษได้สืบทอดแนวคิดตลอดจนเจตนารมณ์ ทำให้เวียดนามในวันนี้พัฒนาทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม โดยไม่ทอดทิ้งการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่ประชาชน

ศุภชัย วรรณเลิศสกุล ได้เขียนรายงานสังเคราะห์งานวิจัย ในหัวข้อเรื่อง “คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศต่าง ๆ : กรณีศึกษาประเทศเกาหลีใต้ เวียดนาม และไต้หวัน บทเรียนสำหรับประเทศไทย”

โดยนำกรณีศึกษาของทั้ง 3 ประเทศ ได้แก่ เกาหลีใต้ เวียดนามและไต้หวัน มาเป็นตัวอย่าง นั้นเพื่อศึกษาว่าทั้ง 3 ประเทศมีคุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรมใดบ้าง ที่เป็นคุณลักษณะร่วมที่สำคัญและมีคุณลักษณะใดที่เป็นคุณลักษณะเฉพาะของแต่ละประเทศศึกษา บทเรียนว่าในแต่ละประเทศการถ่ายทอดหรือต่อย้ายคุณธรรมและจริยธรรมที่พึงประสงค์ มีปัจจัยใดที่เป็นตัวร่วมสำคัญหรือแตกต่างกัน มีบทเรียน

ความสำเร็จใดบ้างของประเทศในการถ่ายทอดกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม หรือการสื่อสารคุณธรรมและจริยธรรมไปสู่กลุ่มเป้าหมายอย่างได้ผล

กรอบในการวิเคราะห์ ศึกษาวิธีในการถ่ายทอดคุณธรรมและจริยธรรม ดังต่อไปนี้

- 1) สถาบันศาสนา
- 2) สถาบันครอบครัว
- 3) สถาบันการศึกษา
- 4) บทบาทของรัฐ
- 5) บทบาทของผู้นำ
- 6) บุคคลที่เป็นศูนย์รวมของศรัทธา
- 7) บทบาทของสื่อมวลชน
- 8) ชุมชนและสังคม
- 9) สภาพบริบทและปัจจัยทางประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประชาญา ความเชื่อ การเมืองการปกครอง ที่มีอิทธิพลต่อการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของคนในประเทศ

เวียดนามเป็นประเทศที่ประสบปัญหาสงครามมาอย่างยาวนานเคยตกอยู่ใต้การปกครองของจีนและฝรั่งเศส ผ่านการต่อสู้กับมหาอำนาจสหรัฐอเมริกาในสงครามเวียดนามและการปกครองแบบลัทธิคอมมิวนิสต์ จึงทำให้คนเวียดนามมีทิวี่มานะและมีความตระหนักร่วมกันในชาติ ว่าดินแดนแห่งนี้สามารถเอาชนะมหาอำนาจอันยิ่งใหญ่และมีเทคโนโลยีได้ เวียดนามเหนือและเวียดนามใต้รวมกันอย่างเป็นทางการในวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2519 ใช้ชื่อประเทศว่าสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามรูปแบบการปกครองเป็นแบบสังคมนิยม โดยมีรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2535

คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมที่เป็นเอกลักษณ์และลักษณะเด่น คนเวียดนามมีเอกลักษณ์และบุคลิกลักษณะเด่นดังนี้ ขยันและอดทน รักชาติ รักการศึกษาเล่าเรียน ยึดถือความกตัญญู

บทบาทของสถาบันและปัจจัยต่าง ๆ ที่มีต่อความสำเร็จในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม

- 1) ผู้นำแห่งศรัทธา คำสอนของประธานาธิบดีโฮจิมินห์ คือลุงโฮ ซึ่งถือว่าเป็นวีรบุรุษซึ่งอยู่ในใจของชาวเวียดนามเป็นอย่างมากหลักคำสอนของลุงโฮจะถูกตีตประกาศไว้ตามสถาบันต่างๆตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงอุดมศึกษาซึ่งมี 5 ข้อคือ 1. รักประเทศชาติรักประชาชน 2. เรียนเก่งทำงานเก่ง 3. รักษาอนามัยดี 4. วินัยดี 5.

ข้อสัจธรรมล้ำค่า ซึ่งเป็นคำสอนที่มีส่วนสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประชาชนเวียดนาม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

2) สถาบันศาสนา / ลัทธิ คือลัทธิขงจื้อ ซึ่งชาวเวียดนามยึดหลักที่ขงจื้อสอนเกี่ยวกับหน้าที่ 5 อย่างคือ 1. รักและมีมนุษยธรรม 2. การกระทำที่ถูกต้องในการแสดงออกซึ่งความรักและมนุษยธรรม 3. พิธีกรรมหรือกฎต่าง ๆ เกี่ยวกับพิธีกรรมและมารยาท 4. หน้าที่ที่ต้องได้รับการศึกษา 5. เชื่อมั่นในตนเองและซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น

3) สถาบันครอบครัว เยาวชนเวียดนามจะได้รับการสั่งสอนจากพ่อแม่ปู่ย่าตายาย ถึงสิ่งสำคัญที่ทำให้เป็นเด็กดี ได้แก่ ความรักชาติ ความขยันหมั่นเพียร การศึกษาเล่าเรียน และความกตัญญูต่อกตเวที ส่วนสตรีเวียดนามจะเสียสละให้กับครอบครัวเป็นอันดับแรก เป็นสิ่งที่ปลูกฝังอยู่ในสตรีเวียดนามแทบทุกคน

4) สถาบันการศึกษา การศึกษาในเวียดนามได้รับความสำคัญเป็นอันดับสูงจากรัฐบาลเป็นระยะเวลานาน เมื่อได้รับอิสรภาพจากฝรั่งเศสประธานาธิบดีโฮจิมินห์ได้ประกาศนโยบายที่จะขจัดปัญหาของชาติ ปัญหาหนึ่งที่ต้องขจัด คือโจรแห่งความโง่เขลา มุ่งเน้นคุณภาพของประชาชนโฮจิมินห์ให้ความสำคัญต่อการศึกษามากดังมีคำสอนบทหนึ่งว่า “ เพื่อประโยชน์ในสิบปีปลูกต้นไม้และเพื่อประโยชน์ในร้อยปีให้การศึกษาดูแลคน ” ซึ่งรัฐบาลได้ยึดคำสอนดังกล่าวเป็นนโยบายแห่งชาติจนถึงปัจจุบัน

5) สื่อมวลชน สื่อมวลชนทุกแขนงอยู่ในความควบคุมของรัฐ หนังสือพิมพ์ทุกฉบับและสถานีโทรทัศน์รัฐบาลเป็นผู้กำหนดนโยบาย ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวสามารถควบคุมตลอดการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่คนในชาติ กล่าวคือคนเวียดนามจะรักชาติมากเนื่องจากรัฐบาลจะนำภาพยนตร์ประวัติศาสตร์การต่อสู้สงครามของชาวเวียดนามมาให้ดู ซึ่งทำให้คนเวียดนามเห็นถึงการต่อสู้ของวีรบุรุษในสงครามที่ผ่านมาอย่างยากลำบาก สงครามมีผลอย่างไรกับครอบครัวเยาวชนคนรุ่นใหม่จะมัวหลงอยู่กับความสุขสบายอย่างเดียวไม่ได้ต้องช่วยกันสร้างชาติให้เข้มแข็ง

6) วัฒนธรรมประเพณีและวรรณกรรม วัฒนธรรมของเวียดนามชอบการแข่งขันทางวิชาการ ยกย่องคนเก่ง ทุกคนใฝ่รู้ใฝ่เรียนไม่ว่าจะเป็นคนยากดีมีจน ชาวไร่ชาวนาหรือกรรมกร ล้วนสนใจในการเรียนทั้งนั้น ส่วนวรรณกรรมต่าง ๆ เช่นนิทานพื้นบ้านจะแฝงไว้ด้วยความรักชาติ รวมถึงละครร้อง (Hat Boi) จะมีการกล่าวสดุดีคุณงามความดี 5 อย่างของลัทธิขงจื้อ

7) สภาพสังคมโดยรวม คนเวียดนามมีประวัติศาสตร์การต่อสู้สงครามที่ยาวนานดังนั้นจึงทำให้คนเวียดนามแทบทุกคนมีความกล้าหาญเสียสละและอดทนเพราะความรักชาติ

3. นิทานพื้นบ้านเวียดนาม

นิทานพื้นบ้านเวียดนาม

1. ท่านลุงคางคกแห่งสวรรค์

นานมาแล้ว เมื่อสวรรค์ยังอยู่ใกล้พื้นโลกและสัตว์ทั้งหมดยังพูด ภาษามนุษย์ เกิดความแห้งแล้งแสนสาหัสไปทั่ว ภัยแล้งดำเนินอยู่นานหลายเดือน แม่น้ำ ทะเลสาบ สระน้ำ ลำธาร และบ่อน้ำทั้งหมดล้วนแห้งขอด

ในบรรดาสัตว์ที่อาศัยอยู่บนพื้นโลก มีคางคกน่ารังเกียจตัวหนึ่งอาศัยอยู่ข้างสระน้ำ มันเห็นสระน้ำแห้งขอดลงทุกวัน ๆ จึงตัดสินใจทำบางสิ่งเพื่อแก้ไขเรื่องนี้ คางคกเป็นทุกข์กับความตายที่สืบคลานมาอย่างช้า ๆ และหลีกเลี่ยงไม่ได้ หลังจากคิดทบทวนอยู่สักพัก คางคกตัดสินใจว่าทางแก้เดียวคือเดินทางไปสวรรค์และทำให้เทพเจ้าสนใจสิ่งที่เกิดขึ้นบนพื้นโลก คางคกจึงออกเดินทางรอนแรมเพียงตัวเดียว

เมื่อคางคกออกเดินมาได้ไม่กี่โยชน์ก็เห็นฝูงหนึ่งจึงหยุดคุย ระหว่างสนทนามันบอกถึงว่าจะไปขอความช่วยเหลือจากจักรพรรดิแห่งสวรรค์ ซึ่งฝูงทั้งหลายสนใจการเสี่ยงภัยของคางคกมาก เพราะฝูงเองกำลังลำบากเช่นกัน เมื่อไม่มีดอกไม้ ฝูงก็ทำน้ำผึ้งไม่ได้ พวกมันตัดสินใจร่วมเดินทางไปกับคางคก ทั้งหมดจึงออกเดินทางไปด้วยกัน เมื่อตั้งและคางคกเดินทางไปได้อีกระยะก็พบไก่อ่อนลำตัวหนึ่ง

ฤดูเก็บเกี่ยวถูกภัยแล้งจนไม่มีเมล็ดข้าวหรือแมลงเลย คางคกและฝูงจึงเกลี้ยกล่อม ให้ไก่อ่อนเดินทางไปกับพวกมันได้โดยง่าย นักผจญภัยกลุ่มใหญ่แทบจะเดินทางต่อไปไม่ได้เมื่อเผชิญหน้ากับเสืออารมณ์ร้ายตัวหนึ่ง เมื่อโกรธมากเป็นพิเศษเพราะความแห้งแล้งฆ่าเหยื่อของมันไปหมด เสือจึงตกลงร่วมเดินทางไปด้วย ต่อมาสุนัขจิ้งจอกและหมีมาร่วมเดินทางอีก

ทั้งหมดมีจุดมุ่งหมายเดียวกันเป็นแรงผลักดันที่นำพวกมันมาเดินทางร่วมกัน หลังจากกระโดดผ่านดาวดวงหนึ่งไปยังดาวอีกดวง สัตว์ทั้งหลายก็มาถึง ประตูสวรรค์ที่เทียนตี้ คางคกขอร้องให้สัตว์อื่น ๆ รออยู่ข้างนอกจนกว่ามันจะร้องเรียก แล้วคางคกจึงกระโดดผ่านประตูเข้าไปถึงพระราชวัง มันข้ามพื้นขัดมันของห้องว่างจำนวนมากจนไปถึงห้องพระโรงอันยิ่งใหญ่ มีเสียงหัวเราะเล็ดลอดออกมาจากข้างใน คางคกจึงมุ่งตรงไปยังเสียงนั้น

ในที่สุดคางคกก็มาโผล่ที่ห้องหนึ่งซึ่งจักรพรรดิแห่งสวรรค์นั่งเล่นไพ่อยู่กับ เหล่าเทพเจ้าและนางอัปสร คางคกไม่พอใจมากที่เหล่าชาวสวรรค์เกียจคร้านเช่นนี้ มันสุดท้ายใจเข้าลึก ๆ จนตัวพองแล้วกระโดดพุ่งไปตกกลางวงไพ่ ทันใดนั้นทุกอย่าง เงียบลงทันที รอยยิ้มหายไปจากใบหน้าจักรพรรดิแห่งสวรรค์ ท่านขมวดคิ้วด้วยความโกรธและพูดเสียงดังปานฟ้าผ่า

"เจ้าคางคกอวดดี" จักรพรรดิคำราม "กล้าได้อย่างไรมาทำให้สถานที่ ศักดิ์สิทธิ์แปดเปื้อน คางคกซึ่งได้เผชิญกับความตายบนพื้นโลกมาแล้วไม่กลัวเลยแม้แต่น้อย"

ความกล้าหาญที่ซ่อนเร้นของมันเกิดจากความสิ้นหวังหนักหนา "จักรพรรดิ" คางคกเริ่มพูด แต่พูดต่อไปไม่ได้อีก

"อะไร" จักรพรรดิแห่งสวรรค์ตะโกน "เจ้ากล้าได้อย่างไรจึงมาพูดต่อหน้าข้า ทหารรักษาวังรีบวิ่งเข้ามาจะจับคางคกโยนออกไป แต่คางคกไม่ยอมให้จับง่ายนัก มันกระโดดหนีทหารรักษาวังและร้องเรียกฝั่งเสียงดังลั่น ผุ่งผิ้งพากันบินกรูเข้ามาต้อยทหารรักษาวัง ทหารต่างถอยหนีด้วยความกลัวเหลือเกิน

จักรพรรดิแห่งสวรรค์มองดูเหตุการณ์ด้วยความประหลาดใจอย่างยิ่ง แล้วจึงเรียกเทพเจ้าแห่งฟ้าร้องให้มาปราบคางคกอวดดี แต่ไม่กลับเหนียวว่าเทพเจ้าองค์นี้ จักรพรรดิจึงทรงเรียกสุนัขเทพมาแต่เสือกจัดการกับมันได้ ร่วมกับหมีและ สุนัขจิ้งจอกที่ช่วยควักเครื่องในของสุนัขออกมาหมด จักรพรรดิแห่งสวรรค์มองดู การต่อสู้ ค่อย ๆ เริ่มรู้สึกชื่นชม สติและเหตุผลกลับมาในที่สุด

"จักรพรรดิ" คางคกพูด "ข้าและเพื่อนๆ มาที่นี่ด้วยความเคารพ นำความ ยากลำบากอันน่าเศร้าของผู้ที่อาศัยอยู่บนพื้นโลกมาเล่าให้ท่านฟัง ฝนไม่ตกมา หลายเดือนแล้ว แม่น้ำแห้งขอด ทุ่งนาแห้งผาก บรรดา สัตว์ล้มตายทุกหนแห่ง ต้นไม้ล้วนเหี่ยวเฉา พวกเราต้องการฝน.

"ถูกแล้ว" พระราชาแห่งสวรรค์พยักหน้าและเสริมว่า "ท่านลุงคางคก ของข้าฯ" พระราชาชื่นชม ลักษณะของคางคกมากเหลือเกินและให้สัญญาว่าจะดูแล เรื่องนี้ทันที

เมื่อประตูน้ำบนสวรรค์เปิด ฝนจึงตกลงบนพื้นโลกในที่สุด ในเวลานั้นสิ่งมีชีวิตตายไปสามในสี่แล้ว แต่ สัตว์บางตัวยังมีชีวิตอยู่ และในไม่ช้าประชากรรุ่นหลัง ๆ ก็เพิ่มขึ้น มีชีวิตเกิดใหม่ในทุกมุมโลก

การเดินทางเช่นนี้ของสัตว์โลกคงไม่เกิดขึ้นอีกเพราะจักรพรรดิแห่งสวรรค์ บอกคางคกว่า "จากนี้เป็น ต้นไป ไม่จำเป็นต้องเดินทางมาไกลพร้อมเพื่อนของเจ้า ถ้าในอนาคตเกิดภัยแล้งหรือเมื่อใดก็ตามที่เจ้าต้องการ ฝน จงอยู่บนพื้นโลกนั้นละ แค่นี้เรียกฉันก็พอ"

ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา คางคกผู้เป็น "ท่านลุงคางคกแห่งสวรรค์" และ ทายาทของมันจึงคอยเฝ้าดูน้ำ บนพื้นโลก พวกมันไม่เคยลืมร้องเสียงดังเพื่อ เรียกฝน

เมื่อคางคกตาย ลูกชายของมันและสัตว์อื่น ๆ ได้สร้างอนุสาวรีย์เป็นที่ระลึก ถึงวันที่มันเดินทางสู่ สวรรค์อย่างกล้าหาญ ความดีอันยิ่งใหญ่ของคางคกยังคงอยู่ในความทรงจำของชาวเวียดนามจนทุกวันนี้ และ คำกล่าวที่ว่า "ท่านลุงคางคกแห่งสวรรค์" ก็สืบมาในสำนวนพูดของชาวเวียดนามด้วย

2. เด็กเลี้ยงควายกับต้นไทร

ก๊วยเกิดในครอบครัวยากจน เขาไม่ได้เรียนหนังสือ สิ่งเดียวที่เขา ทำได้คือเป็นเด็กเลี้ยงควายให้ชาวนา ร่ำรวยคนหนึ่ง ทุกวันเขาจะจูงควายไปเลี้ยง ในนาข้าว เตรียมอาหารหมู และไปเก็บฟืนในป่า โดยชาวนาจะให้ อาหาร เสื้อผ้า และเงินสำหรับพอประทังชีวิตตอบแทน

วันหนึ่งขณะเก็บฟืนในป่าใกล้บ้าน ก๊วยพบลูกเสือตัวหนึ่งเล่นอยู่กลางแจ้ง เขาอุ้มลูกเสือขึ้นมาเล่น ทันใดนั้นเองก็ได้ยินเสียงคำรามน่ากลัวดังออกมาจากกอไม้ใกล้ ๆ เป็นเสียงของแม่เสือ นางปล่อยลูกไว้ชั่วคราว เพื่อไปหาอาหาร ก๊วยโยนลูกเสือลงกับพื้นและรีบป็นขึ้นไปซ่อนบนต้นไม้ด้วยความกลัว ครู่ต่อมา เสียงแม่เสือก็ ตั้งอยู่ที่ต้นไม้ นางคำรามอย่างดุร้ายเมื่อเห็นร่างหนึ่งของลูก ซึ่งก๊วยปล่อยโยนลงกระแทกพื้นอย่างแรงจนตาย

ก๊วยกลั่นหายใจอยู่บนต้นไม้เพราะคิดว่าสิ่งเลวร้ายคงเกิดขึ้นกับตนแน่นอน แต่แล้วเรื่องประหลาดก็ เกิดขึ้นแทน แม่เสือเดินไปใกล้ลำธารและเก็บใบของต้นไทร มันเคี้ยวใบจนแหลกเป็นเยื่อแล้วเอาไปทาหัวของ ลูก ทันใดนั้นเสือน้อยก็กระโดดลุกขึ้นวิ่งไปมาได้ราวกับไม่มีอะไรเกิดขึ้น

เมื่อแม่เสือและลูกจากไป ก๊วยลงมาจากที่หลบภัยและไปที่ต้นไทรวิเศษนั้นเก็บใบกลับไปบ้านมาหนึ่งกำ มือ ระหว่างทางมีสุนัขตายนอนอยู่ข้างทาง ก๊วยจึงเกี่ยว ใบไม้ให้แหลกเป็นเยื่อตามที่เสือทำแล้วนำไปทาหัว สุนัข ในไม่กี่นาทีเจ้าสัตว์ตัวนั้นก็คืนชีวิตขึ้นมา กระโดดลุกขึ้นวิ่งหนีไป ก๊วยจึงรู้ว่าใบของต้นไทรมีฤทธิ์ มหัศจรรย์ช่วยคืนชีพคนตาย ก๊วยถอนต้นไทรนั้นลากกลับบ้านมาปลูกไว้กลางสนาม เขาเตือนแม่ ไม่ให้เหยยะ หรือน้ำสกปรกตรงที่ที่เขาปลูกต้นไทร "ไม่อย่างนั้น" เขาพูดติดตลก "ต้นไทรจะบินหนีไปสูฟ้า"

แม่ของช่วยไม่สนใจคำเตือนนี้และยังเหยยะตรงที่ลูกชายห้าม วันหนึ่งต้นไทร เริ่มถอนตัวเองขึ้นจากดิน ซ้ำๆ และบินขึ้นสู่ท้องฟ้า อย่างน้อยมุกตลกของก๊วยก็เป็นจริง

เมื่อกลับมาจากงาน ก๊วยเห็นต้นไทรลอยขึ้นจึงออกวิ่งตามไปอย่างรวดเร็ว และคว้ารากไว้ได้ ทว่าตัวเขา ไม่หนักพอจะดึงต้นไทรลงมา เขาจึงลอยขึ้นไปบนท้องฟ้า ด้วย หลังจากเดินทางหลายวัน ก๊วยและต้นไทรลอยไป ถึงโลกใหม่ซึ่งสงบเงียบ

ที่นั่นคือดวงจันทร์ ก๊วยปลูกต้นไทรที่นั่นและนั่งคิดหาทางกลับบ้าน แต่ก็ไม่มีคำตอบ เขานั่งรออยู่บน ดวงจันทร์นั้นปีแล้วปีเล่าจนกระทั่งทุกวันนี้ เด็กๆ เวียดนามพูดว่าในบางคืนพวกเขาเห็นช่วยนั่งโดดเดี่ยวอยู่ที่ โคนต้นไทร บนส่วนโค้งของดวงจันทร์ และยืนยันว่าบางครั้งก๊วยยังหันมายิ้มให้พวกเขาด้วย

3. ต้นพริกกับต้นหมาก

นี่เป็นตำนานที่เก่าแก่ที่สุดและรู้จักกันดีที่สุดในเวียดนาม ระหว่างรัชกาลที่สี่ (บางคนว่ารัชกาลที่สาม) ของราชวงศ์ห่ง มีขุนนางตระกูล กาวผู้หนึ่งมีลูกชายสองคนชื่อตานและเลิง แม้จะไม่ใช้ลูกฝาแฝด แต่ทั้งสองหน้าตา เหมือนกันมากประจุน้ำสองหยดจนแยกไม่ออกว่าใครเป็นใคร ทั้งสองหน้าตาดี คิ้วหนา จมูกโด่ง ดวงตาเป็นประกาย และฉลาดเหมือนกัน พี่น้องคู่นี้รักกันมาก ไปไหนมาไหนด้วยกันเสมอ เมื่อยังเล็ก บ้านของสองพี่น้องถูกไฟไหม้ พ่อแม่เสียชีวิตในกองเพลิง ทรัพย์สินสมบัติทั้งหมดถูกเผาสิ้น เด็กทั้งสองถูกทอดทิ้งให้อยู่อย่าง แร้นแค้นและขาดเงินทองจนต้องออกไปหางานทำเลี้ยงชีวิต

วันหนึ่งพวกเขาไปเคาะประตูบ้านของขุนนางชื่อลิ้ว เขาเป็นคนใจบุญมาก และเคยเป็นเพื่อนสนิทกับพ่อแม่ของเด็กทั้งสอง ท่านขุนนางต้อนรับพวกเขา เข้ามาอยู่ในคุกหาสนั่นอันโอโถงอย่างเป็นมิตรที่สุด ท่านขุนนางไม่มีลูกชาย แต่มีลูกสาวคนหนึ่ง นางสาวเหมือนดอกบัวสีขาวและสดชื่นเหมือนกุหลาบแรกแย้มในฤดูใบไม้ผลิ

ขุนนางตั้งใจจะยกลูกสาวให้แต่งงานกับพี่น้องคนใดคนหนึ่งด้วยความปรารถนาจะผูกมิตรไมตรี ลูกสาวของเขาพึ่งพอใจรูปโฉมและกิริยาสง่างามของชายหนุ่มทั้งสอง พวกเขาเองก็แอบรักเธออยู่ในใจ

อย่างไรก็ตาม ทั้งสองคนต่างมีจิตใจดี ต่างฝ่ายจึงต่างบอกว่าอีกคนเหมาะสมที่จะแต่งงานกับนาง หญิงสาวเองก็เลือกระหว่างชายหนุ่มสองคนไม่ได้ เพราะพวกเขาเหมือนกันเหลือเกิน

ตานและเลิงไม่เคยแน่ใจว่าท่านขุนนางได้ใช้กลอุบายเพื่อพิสูจน์ว่าใครเป็นพี่ หรือไม่ วันหนึ่งเจ้าของบ้านสั่งให้เตรียมอาหารพิเศษสำหรับลูกสาวและชายหนุ่มสองพี่น้อง ข้าราชการชามสองใบมาตั้งที่โต๊ะ แต่มีตะเกียบคู่เดียว เลิงหยิบตะเกียบขึ้นมายื่นให้ตานอย่างเคารพ ส่วนตานก็รับมาตามธรรมชาติ ด้วยเหตุนี้ ขุนนางลิวจึงได้เลือกตานผู้เป็นพี่ชายให้เป็นสามีของลูกสาวทันที

ตอนนี้ตานเป็นชายที่มีความสุขที่สุดในโลก เขาทั้งรักทั้งหลงใหลเจ้าสาวของตนและสัญญารักกับนางช้วนินรันตร์ เขาไม่เคยรู้สึกเช่นนี้มาก่อนจึงใช้เวลาแต่งบทกวีพรรณนาความรักเพื่อระบายความสุขอ้อมอ้อมของเขา และแสดงออกถึงความรักหวานซึ้ง แต่ทว่าตานกลับทอดทิ้งน้องชายโดยสิ้นเชิง ดูเหมือนเขาไม่เคยคิดถึงน้องชายอีกเลย

หลังการแต่งงานของพี่ชาย เลิงก็เลิกแอบรักพี่สะใภ้อย่างง่ายดาย เขายินดียอมรับโชคชะตาของตน เพราะเขาต้องการเพียงให้พี่ชายผู้เป็นที่รักมีความสุขเท่านั้น แต่ถึงกระนั้นเขาก็เริ่มรู้สึกทีละน้อยว่าตานเย็นชาและไม่สนใจใยดีเขา เพิ่งเฝ้ารอสัญญาแห่งมิตรภาพและความรักเป็นเวลานาน แต่สิ่งเหล่านั้นไม่เคยปรากฏอีกเลย เลิงผู้น่าสงสาร

เช้าวันหนึ่ง เลิงบอกตัวเองว่า

"โอ้ พี่ชายของข้าไม่รักข้าอีกต่อไปแล้ว ข้าจะอยู่ที่นี้ไปทำไมกันเมื่อไม่เป็น ที่รักและต้องการ ยิ่งหากจากไปเร็วเท่าไรยิ่งดี" เลิงรีบออกจากบ้านไปเพราะทนความเสียใจไม่ได้ เลิงเดินอยู่นานโดยไม่สนใจความเหนื่อยล้า จนกระทั่งไปถึงทะเลสีครามเข้ม ลมเย็นพัดมาช้า ๆ พระอาทิตย์ตกตรงขอบฟ้า ลำแสงสุดท้ายถูกกลืนไปได้ ท้องทะเลอันกว้างใหญ่ เลิงทรุดลงบนกอหญ้าริมทะเลด้วยความอ่อนแรงและหิวกระหายอย่างที่สุด เขาร้องไห้ เลิงขาดใจตายเพราะความเศร้าโศก กลายเป็นโชดหินสีขาวนวลอยู่ตรงนั้น

เมื่อตามรู้ว่าเลิงหนีออกจากบ้าน เขาเสียใจและละอายใจในความเห็นแก่ตัว เขารู้สึกผิดจนจิตใจไม่สงบ จึงออกตามหาน้องชายของตน

ตามลัดเลาะตามเส้นทางเดียวกับเลิง ข้ามเขาสูงเดียวกัน ผ่านป่าผืนเดียวกัน จนกระทั่งไปถึงทะเลสีครามเข้มอย่างอ่อนแรง เขาทรุดลงนั่งพิงโชดหินสีขาวนวล และร้องไห้จนขาดใจตาย ตามกลายเป็นต้นหมากต้นหนึ่ง

เมื่อเจ้าสาววัยเยาว์พบว่าสามีหายไประยะหนึ่ง นางคิดถึงมากจนตัดสินใจออกตามหา นางเดินลัดเลาะตามเส้นทางเดียวกับสองพี่น้อง จนไปถึงสถานที่ ที่มีโชดหินสีขาวนวลและต้นหมากต้นหนึ่ง นางรู้สึกเหนื่อยล้า ยิ่งจึงทรุดลงนั่ง ที่โคนต้นไม้ จู่ ๆ น้ำตาแห่งความสิ้นหวังก็พร่างพรู นางร้องไห้ไม่หยุดเพราะคิดถึง สามีจนขาดใจตาย นางเกิดเป็นต้นพลู เลื้อยพันรอบโคนต้นหมากสูงตระหง่านนั้น ชาวนาที่อยู่ในละแวกนั้นเห็นเรื่องราวทั้งหมดจึงสร้างวัดขึ้นเป็นอนุสรณ์แห่งความรักของพี่น้องและความรักของสามีภรรยาผู้โชคร้าย บนหน้าบันของวัดจารึกไว้ว่า "พี่น้องอยู่ร่วมกัน คู่ครองซื่อสัตย์ต่อกัน"

หลายปีต่อมา ในปลายของรัชกาลที่สี่แห่งราชวงศ์ฟ่งเกิดภัยแล้งรุนแรง มีเพียงต้นหมากและต้นพลูที่ยังคงเขียวสดท่ามกลางความแห้งแล้ง ชาวแห่งความ มหัตศจรรย์นี้ตั้งคุณักแสวงบุญจากทุกส่วนของประเทศมาที่วัดแห่งนี้

พระราชาก็ไปที่นั่นด้วย ท่านได้ทราบเรื่องราวจากผู้ใหญ่ในหมู่บ้านและประทับใจมาก ท่านพยายามหาความหมายของเรื่องที่เกิดขึ้นและลองถามบรรดา อำมาตย์ แต่ไม่มีใครรู้คำตอบ ในที่สุดอำมาตย์ตุลาการซึ่งเป็นชายชราผู้ชาญฉลาดและยิ่งใหญ่มากได้ทูล พระราชาว่า

"ข้าแต่พระราชา หากปรารถนาจะพิสูจน์ความเป็นพี่น้องโดยสายเลือด หรือปรารถนาจะทราบว่าใครเป็นพ่อลูกกัน คนเหล่านั้นต้องถูกกรีดเลือดมาผสม ไว้ในขามเดียวกัน ถ้าเลือดจับตัวกันสนิท คำตอบคือใช่แน่แท้ หากเราบิดใบพลู ลูกหมาก และหินปูนขาวเข้าด้วยกัน ผลจะออกมาดุกเดียวกัน" พระราชาให้คนปฏิบัติตามคำแนะนำ โดยนำก้อนหินไปเผาและบิดเป็นผงก่อนนำมาผสมกับใบพลูและลูกหมาก ออกมาเป็นสีแดงสวยงาม ความสงสัยของท่านจึงคลี่คลาย

พระราชชาติกริตรองและพูดว่า "นี่คือสัญลักษณ์ของความรักและมิตรภาพ ที่แท้จริง ขอให้ปลุกต้นไม้ และเครื่องดนตรีทุกหนแห่งเพื่อเป็นอนุสรณ์ของเรื่องราวอันงดงามต่อไป" พี่น้องชายหญิงจึงเริ่มเคียวหมากเพื่อแสดงความผูกพัน ส่วนคู่บ่าวสาว แต่งงานใหม่เคียวหมากเพื่อแสดงความรัก ธรรมเนียมนี้แพร่กระจายไปและสุดท้าย กลายเป็นประเพณีมอบหมากให้ในการพบปะสังสรรค์ทางสังคม

4.เทพเสาค้ำฟ้า

ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ก่อนมนุษย์และสัตว์ถือกำเนิด โลกยังสับสน วุ่นวาย มีดมืด และหนาวจัด ทนได้นั้นเทพยค์องค์หนึ่งก็อุบัติขึ้น แต่ละก้าวของ เทพยค์ยยาวมากจนข้ามจากเมืองหนึ่งไปถึงอีกเมือง หรือข้ามจากยอดเขาลูกหนึ่ง ไปถึงอีกลูกได้สบาย

เทพยค์อาศัยอยู่ในโลกที่สับสนวุ่นวายและมีมืดอยู่นานแสนนาน จนกระทั่งวันหนึ่งเทพยค์ลุกขึ้นยกฟ้าด้วยศิระชะของท่าน ขุดโคดหินและดินขึ้น มาปั้นเป็นต้นเสาเพื่อค้ำฟ้า เมื่อต้นเสาสูงขึ้น ท้องฟ้าจึงเป็นเหมือนมุ้งขนาดใหญ่ และใหญ่ขึ้นไปเรื่อย ๆ เทพยค์ทำงานนี้ต่อไปอีก ทำให้ต้นเสาสูงขึ้นอีกจนกลายเป็นต้นเสายักษ์

ไม่นานฟ้าและดินก็แยกออกจากกัน แผ่นดินกลายเป็นพื้นแบนราบ มีท้องฟ้าปกคลุมไว้เหมือนฝาชีครอบขามข้าว ส่วนที่ว่างตรงกลางที่สว่างไสวกลายเป็นขอบฟ้า เมื่อฟ้ามั่นคงอยู่ในที่ของมันแล้ว เทพยค์ก็ทำลายต้นเสายักษ์ลงทันที ท่านขว้างก้อนหินและดินที่แตกออกจากต้นเสาไปทั่วทุกทิศทาง ก้อนหินแต่ละก้อนกลายเป็นภูเขาและเกาะแก่ง ส่วนดินก่อตัวเป็นเนินเขาและที่ราบสูง ด้วยเหตุนี้แผ่นดินจึงมีลักษณะตะปุ่มตะป่ำสูงบ้างต่ำบ้าง และไม่มีพื้นที่ในราบเรียบจริง ๆ ส่วนพื้นที่ที่ท่านขุดก้อนหินและดินขึ้นมาในตอนแรกก็กลายเป็นมหาสมุทรราบเท่าทุกวันนี้

ต้นเสายักษ์ไม่มีให้เห็นอีกแล้ว แต่ผู้คนกล่าวกันว่าเขาถูกมนในเทือกเขา เซ็นเตียเคยเป็นหินของเสายักษ์นั้น จึงพากันเรียกอีกชื่อว่าเขาเซ็นเตีย แต่ก็มีบางคนเรียกว่าเขาธงโหล่ ซึ่งแปลว่าเขาหนทางสู่สวรรค์

อย่างไรก็ดี ไม่มีผู้ใดทราบว่เทพยค์หายไปไหน อาจสิ้นชีพไปหรือกลายเป็นจักรพรรดิสวรรค์ ผู้คนมักไม่พูดถึงงานของท่านอีก แต่เชื่อกันว่าหลังจากนั้นไม่นาน งานดูแลฟ้าและดินของเทพยค์ก็กลายเป็นหน้าที่จักรพรรดิแห่งสวรรค์แทน

เมื่อเทพยค์หรือเทพเสาค้ำฟ้าหายสาบสูญไป เทพองค์อื่น ๆ จึงลงมาบน โลกและสานงานต่อ เทพเจ้าองค์หนึ่งสร้างดวงดาว องค์หนึ่งขุดแม่น้ำ องค์หนึ่ง สร้างคลื่นในมหาสมุทร องค์หนึ่งขนทรายและก้อนหินมาถม และอีกองค์หนึ่ง ปลุกต้นไม้ งานอื่นๆ ก็มีเทพองค์อื่นดูแล

เนื่องจากโลกเป็นผลงานของเทพเจ้าหลายองค์ คนเวียดนามจึงมีกลอนว่า

เทพองค์แรกขนทรายมา

องค์ที่สองสร้างคลื่นในคงคา

องค์ที่สามสร้างดวงดารา

องค์ที่สี่ขุดสายธารา

องค์ที่ห้าปลูกมวลพฤกษา

องค์ที่หกปลูกป่า

องค์ที่เจ็ดยกฟ้าให้สูงลอย

5. ไช้ร้อยฟอง

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว หลังจากการเนรมิตฟ้าและดินเสร็จสิ้นไป แสนนาน ผู้คนได้มาตั้งรกรากอยู่ตรงบริเวณดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำห่งห้า ในเวียดนามตอนเหนือ วิถีชีวิตชาวบ้านคือการจับปลาและปลูกข้าว ซึ่งขึ้นอยู่กับ กระแสน้ำขึ้นน้ำลง วันหนึ่ง เทพเจ้าชื่อหลักล่องเกวินได้ปรากฏตัวในประเทศ หลักเวียด ซึ่งก็คือเวียดนามในปัจจุบัน

ตามตำนานเล่าว่าเทพเจ้าหลักล่องเกวินเป็นเชื้อสายของพระราชบิดาเป็นผู้ครองดินแดนตอนเหนือของเทือกเขาหงหลิวและเป็นลูกชายของพระเจ้ากัญเมืองเรือง มารดาของกัญเมืองเรืองเป็นลูกสาวของเทพแห่งขุนเขา ซึ่งรู้จักกัน อีกนามว่าหาเตียน พระเจ้ากัญเมืองเรืองผู้เป็นเชื้อสายเทพแห่งขุนเขาและเป็น กษัตริย์แห่งประเทศซิก ได้แต่งงานกับพระนางโห่งดีผู้เป็นลูกสาวของเทพเจ้า แห่งสายน้ำ และด้วยการแต่งงานของบุตรแห่งขุนเขากับเทพธิดาแห่งสายน้ำนี้เอง พระเจ้าหลักล่องเกวินจึงถือกำเนิดขึ้น ด้วยเหตุที่มารดาของท่านเป็นมังกรน้ำ ร่างกายของพระเจ้าหลักล่องเกวินจึงมีลักษณะคล้ายมารดาอยู่มาก ท่านใช้ชื่อว่า หลักล่องเกวิน แต่ชื่อจริงคือสิ่งหลาย

พระเจ้ากัญเมืองเรืองยกประเทศหลักเวียดให้พระโอรสหลักล่องเกวินตอนเหนือของประเทศ กกวินนั้นเป็นทะเลสาบดังคือ (โห่งนาม) ทางทิศใต้เป็นเมือง โฟโตน (จามปา) ทางทิศตะวันตกคือบา (ชื่อเซวียน) ส่วนทางทิศตะวันออกเป็น มหาสมุทรนามอาย

พระเจ้าหลักล่องเกวินสร้างพระราชวังอย่างยิ่งใหญ่ ท่านสร้างพระราชวัง งามหลังหนึ่งชื่อลือจางบนยอดเขาสูง ด้านนอกปราสาทสองจางมีประตูยาวและ อุทยานกว้างขวางเต็มไปด้วยต้นไม้ นอกจากนี้ท่านยัง

สร้างพระราชวังใต้น้ำเป็นที่ประทับประจำของท่านด้วย ท่านกล่าวกับประชาชนว่า ถ้าต้องการให้ท่านช่วยเหลือ เพียงแค่มาที่ทะเลสาบและพูดว่า "โอ พระบิดา" ท่านจะปรากฏตัวทันที

วันหนึ่ง เทพเจ้าเตลาลัยพามเหสี (บ้างว่าเป็นพระธิดา) มาท่องเที่ยวประเทศ หลักเวียด เทพเจ้าสืบเชื้อสายมาจากพระเจ้าเถลิงงเช่นกัน ท่านกับพระเจ้า หลักล่องเกวินจึงเป็นญาติกัน เมื่อพระเจ้าเตลาลัยเดินทางมาถึง ขณะนั้นพระเจ้า หลักล่องเกวินอยู่ที่พระราชวังใต้น้ำ พระเจ้าเตลาลัยให้พระมเหสีเฝ้าเฝ้าอยู่ ณ ที่ประทับชั่วคราว ตัวท่านพากองทหารท่องเที่ยวในดินแดนต่อไป ไม่มีผู้ใดทราบ ว่าพระเจ้าเตลาลัยและกองทหารทำร้ายชาวบ้านหรือไม่ แต่ท่านทำให้ชาวบ้าน ไม่พอใจมาก พวกเขาจึงไปเข้าเฝ้าพระเจ้าหลักล่องเกวิน

พระเจ้าหลักล่องเกวินมาถึงที่ประทับชั่วคราวของพระเจ้าเตลาลัย และเห็น พระมเหสีเฝ้าเฝ้าเข้าพระมเหสีงดงามยิ่ง พระเจ้าหลักล่องเกวินหลงรักพระนางทันที ท่านจึงแปลงกายเป็นชายหนุ่มรูปงามร่างกำยำ ปรากฏกายที่ประตูวัง เล่นพิณและขับเพลงเกี่ยว พระนางเฝ้าเฝ้าเห็นชายหนุ่มก็หลงรักทันทีเช่นกัน ทั้งสองครองคู่กัน แล้วพระเจ้าหลักล่องเกวินก็พาพระนางกลับไปยังปราสาทเลื่องจาง

เมื่อพระเจ้าเตลาลัยกลับมาเห็นว่าพระนางเฝ้าเฝ้าหายไป ท่านโกรธมากและส่งกองทหารออกค้นหา ขณะนั้นพระเจ้าหลักล่องเกวินได้ยินคำร้องเรียกของชาวบ้าน จึงแปลงกายเป็นมังกร ช้าง เสือ และสัตว์ใหญ่อื่นๆ ขวางทางไว้ บรรดา ทหารของพระเจ้าเตลาลัยต่างตกใจกลัว กลับไปหาพระราชอาของตนเพื่อแจ้งให้หนีไปเสีย แต่พระเจ้าเตลาลัยไม่ฟัง ท่านต้องการอยู่ค้นหาพระนางเฝ้าเฝ้าต่อไป เรื่องราวหลังจากนั้นระหว่างพระเจ้าหลักล่องเกวินกับพระเจ้าเตลาลัยไม่มีใครทราบว่าคลี่คลายไปในทางใด แต่ที่รู้กันคือพระเจ้าเตลาลัยจำต้องนำกองทัพที่พ่ายแพ้ของท่านกลับไปทางเหนือ

หลังจากพระนางเฝ้าเฝ้าอยู่กับพระราชอาหลักล่องเกวินได้หนึ่งปีก็คลอด ลูกไข้อย่างออกมา เมื่อเวลาผ่านไป ไข่เหล่านั้นฟักออกมาเป็นเด็กร้อยคน เด็กเหล่านี้ไม่ต้องมีผู้เลี้ยงดูก็เติบโตอย่างรวดเร็ว เป็นผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ ปกติทุกประการ

พระราชอาหลักล่องเกวินยังคงชินกับการอยู่ในวังใต้น้ำ ถึงแม้ว่าพระนาง เฝ้าเฝ้าจะอยู่บนบก เมื่ออยู่ห่างสามี่ ท่านจึงเริ่มคิดถึงบ้านเกิดเมืองนอน วันหนึ่ง ท่านจึงพาลูกชายทั้งร้อยคนกลับไปเยี่ยมเมืองของท่าน

ขณะนั้นพระเจ้าเตลาลัยถูกพระเจ้าหว่างเซและทหารฆ่า เมื่อพระเจ้าหว่างเซ ทราบว่าพระนางเฝ้าเฝ้ามาพร้อมลูกชายร้อยคนก็ตกใจมาก สั่งให้ทหารพันนาย ไปยับยั้งท่านไว้ที่ชายแดน เมื่อพระนางเฝ้าเฝ้าเห็นกองทัพมาประชิด ท่านไม่มีทางเลือกนอกจากถอยกลับ พระนางเกรงว่าทหารจะยกมาตีหลักเวียด จึงเรียกพระเจ้าหลักล่องเกวินมารับ ทั้งสองพบกันที่ดิ่งโง่น

ที่แรก พระนางเอิวเธอตำหนิพระเจ้าหลักร้องเกวินเรื่องเหตุการณ์ในดินแดน ทางเหนือ พระนางบังคับให้สามแม่แก้ปัญหา ต้องการให้ท่านรับผิดชอบทุกอย่าง แต่พระเจ้าหลักร้องเกวินได้อธิบายเหตุผลสำหรับการกระทำของพระองค์ว่า

ข้าพเจ้าเป็นดั่งมังกร ส่วนเจ้าเป็นคจเทพธิดา เราทั้งสองมีคติชีวิตแตกต่างกัน เราต้องแยกกันอยู่ แม้จะกระทำไต่ยาก แต่อย่างน้อยเราก็เคยอยู่ร่วมกัน ช่วงเวลาหนึ่ง บัดนี้ลูกของเราครึ่งหนึ่งจะไปอยู่กับข้าที่พระราชวังใต้น้ำ และอีกครั้ง หนึ่งจะอยู่บนบกกับแม่ แม้ว่าครึ่งหนึ่งอยู่บนบกและอีกครั้งอยู่ในน้ำ แต่หาก ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งลำบาก อีกฝ่ายก็ต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ลูก ๆ ทั้งร้อยคนเข้าใจความปรารถนาของพ่อจึงแบ่งออกเป็นสองกลุ่ม หัวลิบคนแรกตามแม่ไปอยู่บนภูเขา และอีกหัวลิบคนตามพ่อไปอยู่ในมหาสมุทร นี่คือการกำเนิดบรรพบุรุษของชาวเวียดนาม พระนางเอิวเกอและลูกชายหัวลิบคนนั้น ได้กลายเป็นผู้ปกครองซึ่งกันเรียกว่ายุ่งเรื่อง ด้วยเหตุนี้เอง ชาวเวียดนามจึงถือว่าตนเองเป็นหลานของมังกรและนางฟ้า

6.เทพธิดาดวงอาทิตย์และดวงจันทร์

หิ้งอคว่าง จักรพรรดิแห่งสวรรค์มีลูกสาวผู้งดงามสองคน ท่านรักลูกสาวทั้งสองยิ่ง จึงมอบภารกิจให้ลูกสาวเปลี่ยนกันเฝ้าดูแลพื้นโลกเบื้องล่างและ มารายงานท่าน ลูกสาวคนแรกคือเทพธิดาดวงอาทิตย์ เดินทางข้ามท้องฟ้าบน เสลี่ยงสี่คนหาม คนทั้งสี่นี้แบ่งเป็นสองกลุ่ม คือ คนแก่กับคนหนุ่ม กลุ่มคนแก่ ทำหน้าที่ของตนรับใช้เทพธิดาอย่างขยันขันแข็งเสมอ ดังนั้นจึงโคจรรอบโลกเร็วมาก อย่างไรก็ตาม เมื่อกลุ่มคนหนุ่มหามเสลี่ยงของเทพธิดาดวงอาทิตย์ พวกเขากลับมักเอื้อระเหย ดังนั้นเมื่อกลุ่มคนหนุ่มหามเทพธิดาดวงอาทิตย์ กลางวันจึงยาว และเมื่อกลุ่มคนแก่หามท่าน กลางวันจึงสั้น

ส่วนน้องสาวคือเทพธิดาดวงจันทร์ ท่านอารมณ์ร้อนกว่าพี่สาว อารมณ์ ร้อนแรงของท่านทำร้ายคนและสัตว์จำนวนมาก ท่านชอบหยอกล้อและเยาะเย้ย เราด้วยความร้อน มนุษย์หวาดกลัวและโลกต้องลำบาก เพราะท่าน คนบนพื้นโลกจึงร้องตะโกนอย่างหมดหวังจนทะเลท้องฟ้าผ่านไปถึงสวรรค์ มารดาของเทพธิดาดวงจันทร์ได้ยินเสียงขอความช่วยเหลือ ท่านจึงตัดสินใจใช้แป้งผัดหน้าพระธิดา เพื่อคลายความร้อนลง จักรพรรดิหลีกอคว่างก็ห้ามเทพธิดาดวงจันทร์ปฏิบัติหน้าที่

บนโลกมีชายหนุ่มคนหนึ่งชื่อกว่าย เขาเป็นลูกกำพร้า แต่ร่างกายแข็งแรง มีใครเทียบ กว่ายตัดสินใจลงโทษเทพธิดาดวงจันทร์ครั้งหนึ่งเพื่อหยุดการกระทำทารุณ เขายืนแบกกระสอบทรายและดินบนยอดเขาสูงเพื่อกั้นเส้นทางของเทพธิดาดวงจันทร์ ท่านยังคงใช้เส้นทางเดิมลงมาใกล้โลก กว่ายรองจนกระทั่งท่านเข้ามาใกล้แล้วจึงขว้างฝุ่นเต็มกำมือใส่ตา หน้า และจมูกของท่าน เทพธิดาป้องกันตัว ได้ ท่านพยายามหลับตา แต่ทราย

และคืนก็เข้าไปในดวงตาแล้ว ท่านตกใจมากเลยถอยกลับไปสู່ห้องฟ้าห่างจากที่ที่ว้ายยืนอยู่ ตั้งแต่นั้นมาท่านก็ไม่กล้ามาใกล้ลูก เพราะทรายติดไบหน้าทำให้หน้าของท่านไม่ส่องแสงจ้าเหมือนแต่ก่อน ท่านสุขภาพและเป็นมิตรมากขึ้น ทุกคนบนพื้นโลกจึงหันมาชอบท่าน คนพูดกันว่าเมื่อท่านหันหน้ามาหาโลกจึงจะเห็นพระจันทร์เต็มดวง เมื่อท่านหันหน้าหนีจากโลก นั่นคือวันแรกและวันสุดท้ายของเดือนจันทรคติ ซึ่งแทบจะมองไม่เห็นพระจันทร์เลย เห็นเพียงเสี้ยวซ้ายหรือขวาเท่านั้น นี่เป็นที่มาของพระจันทร์เสี้ยว นอกจากนี้ เมื่อเห็นพระจันทร์มีรัศมีครอบหรือวงแหวนรอบดวงจันทร์ ก็กล่าวกันว่าลมพัดฝุ่น ออกไปจากไบหน้าท่านแล้ว

นอกจากนี้ยังมีเรื่องราวเกี่ยวกับสามีของเทพธิดาทั้งสอง สามีเป็นหมี ตัวใหญ่แข็งแรง ไม่แน่ชัดว่าหมีนี้มาจากไหน และไม่รู้จักรพรรดิลือกหว่าง อนุญาตให้ลูกสาวแต่งงานกับหมีหรือไม่ รู้เพียงว่าสามีหมีหึ่งหวง และเผ่าติดตาม ภรรยาของตนอย่างใกล้ชิด บางครั้งเขาจะมาอยู่กับท่านใดท่านหนึ่งระหว่างเผ่าดูโลก เมื่อเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นจะเกิดสุริยุปราคาหรือจันทรุปราคา ในวันเหล่านี้ ชาวบ้าน จะพากันตีฆ้องและกลองดังสนั่น เพื่อให้หมีตกใจกลัวและหนีไป เพราะเมื่อหมีทำให้ เกิดอุปราคาจะทำลายพืชผลและทำให้เทพธิดาลืมปฏิบัติหน้าที่

7. ช่างตัดเสื้อกับขุนนางจีน

ครั้งหนึ่งในเมืองหลวงของเวียดนามเคยมีช่างตัดเสื้อผู้มีชื่อเสียง เสื้อผ้าทุกตัวที่ตัดจากร้านของเขาสวมใส่พอดีตัวลูกค้าทุกคน ไม่ว่าจะคนนั้นจะมี รูปร่าง น้ำหนัก อายุ หรือกิริยาท่าทางอย่างไรก็ตาม

วันหนึ่งขุนนางจีนชั้นสูงให้คนมาตามช่างตัดเสื้อไปพบและสั่งตัดเสื้อคลุมสำหรับพิธีการ เมื่อวัดตัวส่วนที่จำเป็นเสร็จ ช่างตัดเสื้อถามขุนนางจีนอย่างนอบน้อมว่า “ทำราชการมากี่ปีแล้ว”

“เกี่ยวอะไรกับการตัดเสื้อคลุมของข้าหรือ” ขุนนางจีนถามอย่างอารมณ์ดี “สำคัญมากขอรับ” ช่างตัดเสื้อตอบ

“ท่านทราบไหมว่าขุนนางที่เพิ่งได้รับแต่งตั้งยังเยอหยิ่งสำคัญตน เขาจะขีดหน้าขึ้นสูงและยึดอกผาย เราต้องคำนึงถึงเรื่องนี้และตัดผ้าแผ่นหลังสั้นกว่าแผ่นหน้า”

“ต่อมาจึงค่อยตัดให้แผ่นหลังยาวขึ้นและแผ่นหน้าสั้นลงทีละน้อย แผ่นเสื้อทั้งด้านหน้าและด้านหลังจะยาวเท่ากันเมื่อขุนนางรับราชการไปได้ประมาณครึ่งหนึ่งของชีวิต”

“ในที่สุด เขาจะก้มหัวด้วยความเหน็ดเหนื่อยจากราชการและภาระงานต่าง ๆ อย่างยาวนาน บรรณาณาเพียงได้ไปอยู่ร่วมกับบรรพบุรุษในสวรรค์เท่านั้น เสื้อคลุม ตัดให้แผ่นหลังยาวกว่าแผ่นหน้า”

"ท่านเห็นแล้วใช่ไหมขอรับว่าหากช่างตัดเสื้อไม่รู้จักความอาวุโสของขุนนางจะตัดเสื้อคลุมอย่างถูกต้องไม่ได้เลย

8. ดินแดนสุชาวดี

ในประเทศเวียดนาม เมื่อผู้ชายเห็นผู้หญิงสวยมาก ๆ เขาอาจพูด "คนสวยคนนั้น บางทีนางอาจมาจากดินแดนสุชาวดีก็ได้" จริงๆ แล้วเขา อ้างถึงเรื่องที่เล่าขานกันมานาน เริ่มจากสื่อทีก ผู้ซึ่งครั้งหนึ่งเคยโชคดีได้ไปเมืองในตำนานนั้น นิทานมีดังต่อไปนี้

ห้าร้อยกว่าปีมาแล้ว ในรัชสมัยพระราชาราชเงินส่วนตง มีขุนนางหนุ่มชาวจีน นามว่าสื่อทีก เป็นเจ้าเมืองเตียน เขาเป็นคนคงแก่เรียนและมีหนังสือล้ำค่า เขาหาความรู้ทุกอย่างที่มีในโลกได้ในหนังสือเหล่านี้ ยกเว้นเรื่องราวกับดินแดนสุชาวดี ซึ่งเป็นสิ่งที่เขาอยากรู้

เมื่อตอนเป็นเด็ก ต่อทุกเคยได้ยินมาว่าจักรพรรดิถังเสวียนจงเคยพบดินแดน ดินนี้เคยบังเอิญในคืนพระจันทร์เต็มดวงเดือนสิงหาคม ท่านเห็นผู้หญิง มือเหมือนดอกสาลี่พิเศษ สวมชุดสีรุ้งแขนยาวกว้าง ดินแดนสุชาวดีเป็นคนแห่งความเป็นหนุ่มสาวและความสุขนิรันดร แต่ละคนใช้ชีวิตด้วยการละเล่นดนตรี และเต้นรำ พระจักรพรรดิเรียนเต้นรำแบบเงื่องอันงดงาม "ท่านเรียนเต้นรำกับนางฟ้าด้วยตนเอง เมื่อท่านกลับมายังพื้นโลกก็ได้สอนการเต้นรำนี้ให้แก่สตรี ในราชสำนัก ซึ่งจะพ้อนรำในคืนพระจันทร์วันเพ็ญขณะที่ท่านจิบน้ำจันทน์หอมหวาน"

ในวัยเด็ก คือทุกเคยฝันถึงดินแดนสุชาวดี และความใฝ่ฝันยิ่งใหญ่ที่สุด เขาคือการไปท่องเที่ยวดินแดนนี้ให้ได้

วันหนึ่ง คือทุกเดินผ่านเจดีย์เก่าที่มีชื่อเพราะมีต้นเหมยงดงาม ตอน เป็นช่วงเทศกาลบุญหรือเทศกาลดอกไม้บานประจำปี ดอกเหมยสีแดงจึงสะพรั่งเต็มที่ ขณะนั้นมีหญิงสาวหน้าตางดงามคนหนึ่งโน้มกิ่งเหมยมาคมจน หักคามือ ยามเฝ้าเจดีย์จับนางเรียกค่าเสียหาย แต่นางหามาจ่ายไม่ได้ คือสังเกตเห็นเหตุการณ์ทั้งหมด เขาไม่มีเงินพอจ่ายค่าปรับ แต่ก็ยอมยกเสื้อนอกปักอย่างประณีตให้เพื่อแลกกับอริสรภาพของหญิงสาว ผู้เฝ้าเจดีย์ยอมรับข้อแลกเปลี่ยน เมื่อเรื่องนี้เล่าลือไป สื่อทีกจึงได้รับยกย่องจากทุกคนในเมือง

หลายปีต่อมา สื่อทีกเบื่อเกียรติยศและความสุขทางโลก เขาลาออกจากราชการเพื่อเที่ยวชมเขาเขียวและน้ำใส ชายหนุ่มย้ายไปอยู่เมืองทองเงินซึ่ง ไหลเอื่อยและมีถ้ำงดงามยิ่ง

วันหนึ่ง คือทุกถือนิพนธ์ หนังสือบทกวี และน้ำเต้าบรรจูล้ำออกเดินไปเที่ยวป่าใหญ่ กิ่งก้านต้นไม้ที่นั่นแผ่ประสานกันต้นแล้วต้นเล่าเหมือนเป็นหลังคา เดินทางข้ามลำธารหลายสาย ท่องเที่ยวไปจนถึงภูเขาสี่ชมพูเมฆเขียว แม่น้ำไหล เขาแต่งบทกวีชื่นชมเสน่ห์ของป่าและความวิเศษแห่งธรรมชาติที่ได้พบเจอไปด้วยขณะเดิน

วันหนึ่ง เขาตื่นขึ้นมาแต่เช้า มองเห็นก้อนเมฆสีจางห่าก้อนส่องประกาย วาววับเหนือทะเล ก่อนจะคลี่กระจายออกเป็นรูปดอกบัว เขาหลงใหลทัศนียภาพ จึงพายเรือไปหาก้อนเมฆ เห็นภูเขาหมอกห่อหุ้มอยู่กลางทะเล เขาก้าวขึ้นฝั่งตามความงามของทัศนียภาพรอบตัวและประพันธ์คำกลอนต่อไปนี้

พันแสงส่องลมสะท้อนพุ่มกิ่งไผ่

มวลดอกไม้ทลายหักผู้มาหา

ไทรกันเล่าคนเก็บไพลใกล้ธารา

คนแจวเรือพายแจ่มจ้าในวาริ

ติดพิณหวานเป็นทำนองสองเนื้อเสียง

จิบสุราพาเรือเลี้ยงไม่เร่ง

อยากร้องถามชาวเรือแห่งห้วยกลาง

ต้นสาละสุขาวดืออยู่หนใด

เมื่อแต่งเสร็จ ต่อก็กเห็นด้านข้างภูเขาเปิดออก มีเสียงประหลาดลั่นเครือ ดังมาจากภายในคล้ายเชื้อเชิญให้เข้าไป เขาเดินไปในถ้ำมืด รู้สึกว่าภูเขาด้านหลังปิดตามมา ยิ่งลึกเข้าไปยิ่งแคบลงเรื่อย ๆ จนต้องก้มลงคลานเข้า แต่ต่อมาก็สูงและกว้างขึ้น เมื่อเข้าไปใกล้จุดลึกที่สุดก็มีแสงสีทองรอต้อนรับเขาอยู่ เมื่อต่อก็กเงยหน้าขึ้นมองจึงได้เห็นว่า ก้อนหินเหนือศีรษะตนใสเหมือนเมฆขาวในท้องฟ้า เขาจึงจับปลายเงยหินป็นขึ้นไป เมื่อใกล้ถึงยอดเขา อากาศอบอุ่นด้วยกลิ่นหอมของดอกบัวและกุหลาบ

น้ำในลำธารใสเหมือนแก้วไหลผ่านฝ่าเท้าไป เขาเห็นปลาทองส่องประกายว่ายอยู่ในน้ำ ไบบัวใหญ่ลอยอยู่บนผิวน้ำ เปล่งรัศมีทุกสีของสายรุ้งเป็นแสงสว่างจ้า สะพานหินอ่อนทอดข้ามลำธารไปสู่สวนวิเศษซึ่งมีเหล่านางอัปสรซ่อนตัวร้องเพลง อย่างอ่อนละมุนและไพเราะจนเสียงมนุษย์เทียบไม่ได้

ทางเดินโรยด้วยกลีบดอกไม้มุ่งไปสู่สวน มีกิ่งไม้ส่องแสงได้ ดอกไม้สว่างดั่งดาว นกขดงามบินวนในหมู่ดอกไม้ ร้องเสียงเจื้อยแจ้ว ผู่นกยูงยืนรำแพนหาง อยู่บนหญ้าสีเขียวที่ปกคลุมด้วยกลีบดอกไม้เลื่อมวาว พันรอบ ๆ มีกลีบดอกไม้ ร่วงหล่นประปรายคล้ายเกล็ดหิมะ สี่ที่ที่รู้สึกเหมือนหลงเข้ามาอยู่อีกโลกหนึ่ง ทันใดนั้น

ก็มีเสียงกระซิบเรียกเขากลับคืนสู่ความเป็นจริง ด้านหลังประตูถ้ามีหญิงสาวกลุ่มหนึ่งหน้าตาสะสวยน่ารัก แต่งชุดสีน้ำเงิน มีดาวเป็นประกายระย้าประดับเรือนผม

"ขอต้อนรับเจ้าบ่าวรูปงาม" หญิงสาวคนหนึ่งพูดขึ้น แล้วทั้งหมดก็หาย เข้าไปในพระราชวังเพื่อแจ้งว่า เขามาถึงแล้ว ครู่ต่อมาพวกนางก็กลับมาโค้งคำนับ เชิญให้เขาเข้าไป ต่อมาก็เดินตามหญิงสาวเข้าไปในห้องโถง โอ้อ่า ฝาผนังและประตูประดับทอง เสียงดนตรีแผ่วเบาอ่อนละมุนลอยอยู่ในอากาศ คลอกับเสียงพิณไพเราะ ตลอดเวลา เมื่อเขาก้าวเข้าไป สตรีสูงศักดิ์สวมชุดผ้าไหมสีขาวหิมะนั่งอยู่บนบัลลังก์ที่สลักเสลาอย่างประณีต เชิญเขาให้นั่งลงบนเก้าอี้ไม้กฤษณาแล้วถามว่า

"นักปราชญ์ผู้คงแก่เรียนและรักสถานที่สวยงาม ท่านรู้ไหมว่าที่นี่คือที่ใด เข้าได้เห็นภูเขาหลายลูกและป่ายิ่งใหญ่มากมาย" เขาตอบอย่างสุภาพ แต่ตอบตามตรง ข้าไม่เคยเห็นดินแดนมหัศจรรย์เช่นนี้มาก่อน ขอให้ท่านผู้สูงศักดิ์ โปรดบอกข้าว่าที่นี่คือที่ใด

สตรีผู้นั้นยิ้มและตอบว่า "ผู้มาจากโลกแห่งฝุ่นละอองสีน้ำตาลจะรู้จักแผ่นดินนี้ได้อย่างไร ท่านอยู่ในถ้ำที่หกในจำนวนสามสิบหกของภูเขาหลาย ซึ่งลอยอยู่ในมหาสมุทรกว้างใหญ่และหายไปตามลม ข้าคือราชินีแห่งนางอัปสร มีนามว่า หลุย กี่สกุลของข้าคือ หง ข้ารู้ว่าท่านมีจิตงดงามและสูงส่ง ข้าขอต้อนรับท่าน

แล้วราชินีอัปสรก็เรียกหญิงสาวกลุ่มเดิมเข้ามาพร้อมหญิงสาวผู้มีรูปโฉมและมารยาทงามคนใหม่ ทันใดนั้นคือทีกก็จำได้ทันทีว่านางคือคนที่เขาเคยช่วยที่เจดีย์

ราชินีอัปสรพูดขึ้นอีกว่า "นี่คือธิดาของข้า ชื่อเลี้ยงเมือง ในวันที่นางประสบทุกข์ ท่านเป็นเพียง คนเดียวที่ยื่นมือเข้าช่วยเหลือ พวกเราไม่เคยลืมการกระทำอันสูงส่งและเมตตาของท่าน บัดนี้ข้าขอแสดงความกตัญญูตอบแทนด้วยการยกนางให้แต่งงานกับ ท่าน มอบชีวิตลูกสาวของข้าให้ท่านตลอดไป"

พิธีแต่งงานเริ่มเฉลิมฉลองในวันนั้น มีนางฟ้าจากถ้ำอื่น ๆ มาร่วมด้วย งานเลี้ยงจัดขึ้นอย่างยิ่งใหญ่และหรูหรา หลังจากนั้นเป็นช่วงเวลาแห่งความสุขสำราญ เต็มไปด้วยเสียงหัวเราะและ ความสุขในดินแดนสุขาวดี อากาศไม่ร้อนไม่หนาว เป็นดินแดนแห่งฤดูใบไม้ผลิตลอดกาล ต้นไม้ในสวนผลิดอกสวยกว่ากุหลาบ ดูเหมือนว่าไม่มีสิ่งใดที่ต่อทุกปรารถนาไปมากกว่านี้

แต่เมื่อเวลาผ่านไป เขาเริ่มคิดถึงบ้านเกิดเมืองนอนของตน เขามักเดินคนเดียวที่ชายหาดในเวลา กลางคืนและเพ่งมองไปไกล วันหนึ่ง เขาเห็นเรือล่องอยู่ในทะเลทางทิศใต้ เขาให้เสียงเหืองดูและกล่าว ว่า "ดูเหมือนเรือลำนั้นล่องไปในทิศที่ข้าจากมา ข้าไม่อาจซ่อนความรู้สึกได้อีกต่อไป"

ข้าคิดถึงบ้านมาตลอด ท่านจะยอมให้ข้าจากไปชั่วคราวได้หรือไม่ เกียงเมืองลึงเลใจที่ต้องจากกัน แต่ต่อกรบเร้าว่า "เข้าไปเพียงไม่กี่สัปดาห์ เมื่อได้พบญาติๆ แล้ว ข้าสัญญาว่าจะกลับมา"

ราชินีอัปสรแนะนำลูกสาวว่า “ถ้าเขายังปรารถนาจะกลับไปยังโลกแห่งความทุกข์ทนและเศร้าโศก การรั้งเขาให้อยู่ที่นี่จะมีประโยชน์อันใด หัวใจของเขายังเต็ม ไปด้วยความทรงจำของโลก เราควรอนุญาตให้เขาไปตามใจปรารถนา”

ดังนั้น ตีอกจึงถูกสั่งให้ลืบทาสักครู่ เมื่อเขาลืมตาขึ้นก็กลับมาอยู่ที่โลก มนุษย์แล้ว ตีอกถามทางไปสู่หมู่บ้านของเขาและได้รับคำตอบว่าที่นี่คือหมู่บ้านนั้น แต่ตีอกกลับจดจำภาพรอบ ๆ ไม่ได้เลย แทนที่จะได้พบเพื่อนเก่าและคนรู้จัก กลับมีแต่คนที่เขาไม่เคยเห็นมาก่อน เขาถามหาคนเก่าคนแก่และบอกชื่อตนเอง ไม่มีผู้ใดรู้จักชื่อเขาเลย เขาออกจากหมู่บ้านเพราะคิดว่าที่นี่ไม่ใช่บ้านเกิดของตน ขณะกำลังจะจากไปก็พบชายชราคนหนึ่ง

"ขอโทษครับ คุณตาที่เคารพ" เขาพูดกับชายชรา "ผมชื่อตีอก กำลังหา บ้านเกิดของผมอยู่ ท่านกรุณาช่วยชี้ทางให้ผมได้หรือไม่ครับ"

"ตีอก...ตีอก" ชายชราทวนคำเหมือนคิดค้นหาคำตอบในใจ "ตอนเป็นเด็ก มีคนบอกข้าว่าบรรพบุรุษของข้าที่ชื่อตีอกเป็นเจ้าของเมืองเตียน แต่เขาลาออกจากตำแหน่งเมื่อร้อยปีก่อนและเดินทางไปยังดินแดนที่ไม่มีใครรู้จัก ไม่เคยกลับมาอีกเลย หลายคนพูดว่าเขาได้ไปสวรรค์ แต่ข้าว่าเขาจะตกลงไปในสายน้ำระหว่างหุบเขา ขณะนั้นเป็นสมัยปลายราชวงศ์เงิน ขณะนี้เป็นรัชกาลที่สี่ราชวงศ์ จากนั้นคือทุกจึงเล่าประสบการณ์มหัศจรรย์ของเขาให้ฟัง คิดว่าเขาคงอยู่ในดินแดนสุขาวดีครบหนึ่งร้อยวันพอดี"

"ข้าได้ยินมาว่าหนึ่งปีบนโลกเท่ากับหนึ่งวันในดินแดนสุขาวดี ท่านคงเป็นตีอกบรรพบุรุษผู้นำเคารพของข้าจริงๆ" ชายชราพูดต่อ "ข้าจะพาไปหมู่บ้านหลังเก่าของท่าน"

ชายชราพาเขาไปยังที่รกร้าง ไม่มีสิ่งใดหลงเหลือไว้ให้เห็นนอกจากกระท่อม ทรวดโถรมเกินซ่อมแซม ตีอกเป็นทุกข์และผิดหวัง เขาต้องการกลับไปยังดินแดนสุขาวดีโดยเร็ว ที่สุด คนทั้งหมดที่เขารู้จักบนพื้นโลกตายไปหลายปีแล้ว กิริยามารยาทของเด็ก รุ่นใหม่ก็ทำให้เขาสับสนอย่างยิ่ง

ดังนั้น ตีอกจึงได้ออกเดินทางไปยังภูเขาคางเป็นอีกครั้งเพื่อค้นหาดินแดน นางอัปสรและหายไป แต่เขาจะได้พบดินแดนสุขาวดีหรือหลงทางบนเทือกเขานั้น ไม่มีผู้ใดรู้ได้

9. ความเสียสละของน้องชาย

ชายผู้หนึ่งซึ่งมีลูกชายสองคนเกิดเสียชีวิตลงกะทันหันโดยไม่ได้ทำพิธีกรรมไว้ ชายผู้เป็นพี่ชายยึดทรัพย์สมบัติทั้งหมดเป็นของตน ปล่อยให้เขา น้องชายอาศัยอยู่ในกระท่อมนำสังเวชนที่ดินแห้งแล้งผืนหนึ่ง

บาใช้เวลาส่วนใหญ่ทำงานและไถนาให้ฮาย เขาได้รางวัลเป็นการใช้ควาย คันไถของพี่ชายไถนาแปลงน้อยของตน ที่นาของพี่ชายเขางอกงามขึ้นทุกวัน นะที่นาของคนน้องออกดอกผลน้อยนัก บาจึงต้องใช้ชีวิตอยู่ด้วยความยากลำบาก

แม้ว่าฮายจะไม่ยุติธรรมและโหดร้ายต่อน้องชายของตน แต่เขากลับมีจิตใจดีและเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนฝูงอย่างที่สุด เขาต้อนรับคนเหล่านั้นอย่างหรรษา ช่วยเหลือทุกอย่างทุกโอกาส หากเพื่อนคนใดประสบปัญหาที่แน่ ใจว่าถ้าได้มาเคาะ บ้านของฮายแล้วจะไม่ผิดหวัง ฮายเองก็ถึงขั้นคาดหวังให้มีคนมาขอร้องเขา

ฮายแต่งงานกับหญิงจิตใจดีและมีเหตุผล นางไม่เห็นด้วยกับความประพฤติของเขาต่อน้องชาย "คุณคะ" นางเริ่มพูดกับเขา "ทำไมคุณถึงใจดีต่อเพื่อนมากกว่าน้องชายของตนเอง เขาไม่สมควรได้รับความช่วยเหลือจากคุณหรือ" และฮายก็จะตอบว่า

"เขาโตพอจะดูแลตัวเองแล้ว ถ้าฉันช่วย เขาก็จะไม่รู้จักยืนด้วยลำแข้งของตนและจะอาศัยฉันเรื่อยไปปล่อยให้ดูแลตัวเองเถอะ"

"ยิ่งกว่านั้น เขาพูดเสริม "เพื่อนของฉันล้วนเป็นคนยอดเยี่ยมซึ่งพร้อม อุทิศตนแก่ฉัน ฉันจึงอยากตอบแทนความสุภาพและมีน้ำใจของพวกเขา คำอธิบายโง่เขลาเหล่านี้ไม่เคยเป็นที่พอใจของภรรยา นางจะตอบว่า แต่พี่น้องก็ยังเป็นสายเลือดเดียวกันและเลือดย่อมข้นกว่าน้ำเสมอ เพื่อนฝูงนั้นอย่างดีที่สุดก็เป็นแค่คนหยิ่งโง่ที่สุภาพ อาจเป็นเดนมมนุษย์หรือคนประจบสอพลอจนกว่าเขาจะได้พิสูจน์ตนเอง ฉันเชื่อเหลือเกินว่าในภาวะวิกฤต คุณจะ ตระหนักถึงความรัก การอุทิศตน และความช่วยเหลือจากน้องชายของคุณ ส่วนเพื่อน ๆ ของคุณ จะหลบหนีหรือหักหลัง แต่ฮายไม่สนใจข้อโต้แย้งของนาง

บาทราบความคิดของพี่สะใภ้และได้ไปเยี่ยมบ้านพี่ชายบ่อย ๆ ทั้งที่ไม่ใช่งานเฉลิมฉลองประจำปีหรือหน้าเทศกาลซึ่งน้องชายจำเป็นต้องอยู่ เขาไม่เคยแสดงความขมขื่นขุนเคืองใจต่อชายแม้แต่น้อย เพราะไม่ยอมให้พี่สะใภ้เสียใจ ส่วนพี่สะใภ้เองก็ไม่กล้าเสนอความช่วยเหลือหรือปกป้องเขาอย่างเปิดเผยเพราะกลัวทำร้ายศักดิ์ศรีของบา แต่นางก็ยังคงหวังต่อไปว่าสักวันหนึ่งสามีของนางคงจะ เปลี่ยนทัศนคติต่อน้องชาย

เย็นวันหนึ่งเมื่อชายกลับจากทำงาน เขาเห็นภรรยาร้องไห้

"เป็นอะไรไป เขากาม"

"พุทโธ เกิดเคราะห์ร้ายยิ่งกับพวกเรา" นางสะอื้น ตอนคุณออกไปทำงาน ชายหนุ่มคนหนึ่งมาขอทานที่ประตู ฉันยังอยู่ในครัวจึงขอให้เขารอสักครู่ เขาเห็นห้องว่างเลยเข้าไปขโมยเสื้อผ้า ฉันกลับมาเห็นแล้วโกรธจึงเขาด้วยท่อนไม้ไผ่ เขาล้มลงกับพื้นหัวฟาดเตียง สิ้นใจตายตรงนั้น ฉันรีบห่อศพเขาด้วยเสื่อ แบกไปซ่อนในสวน ฉันกลัวมาก ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรดี ฮายตกใจเสียยิ่งกว่าภรรยาและไม่รู้จะทำอย่างไรเช่นกัน นางพูดต่อ

"พวกเราไม่ค่อยถูกกับพวกขุนนาง ฉันท่าโดยไม่เจตนาที่จริง แต่สารภาพ ไปใครจะรู้ว่าพวกนั้นจะตัดสินใจอย่างไร นี่เป็นหายนะจริง ๆ"

ฝ่ายสามียิ่งกระวนกระวายมากขึ้นเมื่อได้ยิน ภรรยาจึงพูดกับเขาว่า ไหน ๆ ขอทานก็ตายไปแล้ว ถ้าเราฝังเขาอย่างลับ ๆ ในป่าคงไม่มีใครรู้แน่นอน คุณไปหาเพื่อนที่ไว้ใจที่สุดมาช่วยสิ คุณใจดีต่อพวกเขาดีมาก เขาไม่ปฏิเสธหรอก ให้พวกเขาพิสูจน์ความกตัญญูและการอุทิศตนต่อคุณ

ชายเดินไปยังบ้านของเพื่อนที่รักมากคนหนึ่งด้วยความมั่นใจและความหวัง เต็มเปี่ยม เพื่อนคนนั้นเปิดประตูรับด้วยรอยยิ้มเบิกบาน แต่พอฮายอธิบายว่า เกิดอะไรขึ้นและขอความช่วยเหลือ เพื่อนคนนั้นปลี่ยนหน้าที กล่าวขอโทษ ว่าเขาแก่เกินไป อ่อนแอเกินไป และไม่รู้วิธีแบกของหนัก ไปก็มีแต่จะกีดขวาง และเหตุผลอื่น ๆ อีกมากมาย ฮายควรไปขอร้องเพื่อนคนอื่นที่แข็งแรงกว่า จากนั้นชายจึงวิ่งไปบ้านเพื่อนอีกคนหนึ่งซึ่งมีความสุขอย่างยิ่งที่ได้พบเขา เพื่อนคนนั้นต้อนรับฮายอย่างอบอุ่น เชิญให้เขาดื่มน้ำชา ก่อนจะถามว่า "มีอะไรให้ผมช่วยหรือ ฮายที่รัก คุณดูเศร้าใจมาก ผมเต็มใจทำทุกอย่าง เพื่อคลายความกังวลของคุณ แม้ให้กระโดดเข้ากองไฟ ผมก็ยินดีทำโดยไม่ลังเล คุณก็รู้ว่าชีวิตของผมเป็นของคุณ"

ฮายถอนหายใจโล่งอกว่าเคราะห์ร้ายกำลังจะสิ้นสุด คิดว่าได้พบเพื่อนที่จริงใจและอุทิศตนดังที่เฝหา แต่เมื่อชายเล่าเรื่องจบและขอความช่วยเหลือ ทันใดนั้นเพื่อนก็เกิดจำได้ว่าแม่ยายป่วยหนักและเขาต้องอยู่ดูแล แต่เขาเห็นใจฮาย อย่างยิ่งและเสียใจที่ช่วยไม่ได้

ส่วนเพื่อนคนที่สามตระหนักความเคราะห์ร้ายของฮายตั้งแต่เห็นท่าทางเคร่งเครียด และเริ่มพูดกับฮายก่อนเขาจะทันอ้าปากด้วยซ้ำ "อะไรทำให้คุณลำบากใจ บอกผมสิ ระหว่างคุณกับผมไม่มีความลับกัน"

ฮายคิดว่าตนเองปลอดภัยในที่สุด เต็มตื่นด้วยความปลื้มใจและความขอบคุณ ฮายจึงไว้ใจเล่าเรื่องให้เพื่อนฟัง แต่อนิจจา เพื่อนคนนี้ก็มีเหตุผลที่ทำให้ไม่สามารถตามไปช่วยเหลือได้ แต่นั่นไม่อาจหยุดผมไม่ให้ร่วมเศร้าโศกไปกับคุณ ด้วยใจจริงเลย" เขาพูด

ฮายไปเคาะประตูบ้านอื่น ๆ อย่างสุญเปล่า แล้วจึงเข้าใจว่าเพื่อนที่เขาไป เยี่ยมคนแรกมีเวลาไปเตือนคนอื่น ๆ จนทุกบ้านปิดประตูหนีหมด ในที่สุด เขาลากเท้ากลับบ้านอย่างอ่อนแรงเต็มทน หวาดหวั่นและเป็นทุกข์

ภรรยาของชายให้เขาดื่มยาชูกำลัง เขาจึงเริ่มต้นเล่าเรื่องทั้งหมดให้เธอฟัง เธอพูดขึ้นว่า "เรื่องกำลังจะสายเกินแก้ คุณต้องไปขอให้บาม่าที่นี่ รีบเข้าเถอะ เราไม่มีเวลาจะเสียแล้ว"

ฮายลังเลใจอยู่ครู่หนึ่ง แต่เขาไม่มีเวลาคิดอีกต่อไป เขาไปที่กระท่อมของ น้องชายทันที มาแปลกใจที่เห็นเขาที่นั่น โดยเฉพาะกลางดึกเช่นนี้

"ทำไมพี่หน้าซีด ๆ" บาราม "พี่ไม่สบายหรือพี่สะใภ้ไม่สบาย เมื่อได้รู้ความจริง บาแสดงให้เห็นว่าตนเป็นน้องชายที่น่ารักและอุทิศตน ที่สุด เขาเสนอความช่วยเหลือโดยไม่ลังเลใจแม้แต่วินาทีเดียว บาไปช่วยชายฝั่งศพขอทานคนนั้นทันทีและทำทุกอย่างให้พี่ชายสบายใจ

เมื่อเขาเสร็จสิ้นภารกิจก็เลยเที่ยงคืนไปแล้ว ฮายใช้เรียวแรงไปจนหมด กว่าพี่น้องสองคนจะกลับถึงบ้านก็เกือบรุ่งสาง เช้าวันต่อมา ชายและภรรยาถูกเรียกไปที่บ้านขุนนางทันที บาก็ถูกเรียกไปด้วย

เมื่อไปถึงที่นั่น ฮายพบเพื่อนทั้งหมดที่ไปขอความช่วยเหลือไว้ ทุกคนขึ้นนิ้ว กล่าวหาคนทั้งสองและบอกเล่าคำให้การของตน พี่น้องจึงได้รู้ว่าคนเหล่านี้ติดตาม พวกเขาเข้าไปในป่าเมื่อคืน ขุนนางพูดด้วยเสียงเคร่งขรึมว่า

"พวกคุณก่ออาชญากรรม นำศพไปฝังอย่างลับ ๆ แล้วยังขอให้คนเหล่านี้ เป็นผู้สมรู้ร่วมคิด โชคดีที่พวกเขาเป็นคนซื่อสัตย์ผู้เชื่อฟังเสียงแห่งสติของตน พวกคุณจะปฏิเสธการกระทำอันชั่วร้ายไปก็เปล่าประโยชน์ จงพาเราไปสถานที่ ฝังศพเดี๋ยวนี้ ความยุติธรรมจะเกิดขึ้น

ทุกคนจึงไปขุดหลุมศพในป่า แต่พวกเขากลับต้องประหลาดใจอย่างยิ่งเมื่อ ม้วนเสื่อคล้อออก แทนที่จะเป็นศพขอทาน กลับเป็นซากสุนัขใหญ่ตัวหนึ่งแทน ขุนนางขมวดคิ้ว เหล่าผู้กล่าวหาไม่อาจซ่อนความแค้นใจได้ ฮายและบา ไม่รู้ว่าเกิดอะไรขึ้น แต่เขาทั้งสองต่างยินดีในความเปลี่ยนแปลงนี้ ครั้นแล้วภรรยา ของฮายก็คุกเข่าต่อหน้าขุนนางและขออนุญาตพูด เมื่อได้รับอนุญาตก็กล่าวว่า

"ฉันทราบว่าสามีของฉันรักเพื่อนมากกว่าน้องชาย และฉันพยายามหาวิธี ทำให้เขาตาสว่างมานาน ฉันต้องการพิสูจน์ให้เขาเห็นว่าความรักของพี่กับน้องนั้น ลึกซึ้งและศักดิ์สิทธิ์ เมื่อวานนี้ ระหว่างสามีของฉันไปทำงาน สุนัขของฉันตาย ฉัน จึงแต่งเรื่องทั้งหมดเพื่อให้เขาเห็นความจริงเกี่ยวกับเพื่อนเขา และนี่คือผลลัพธ์ค่ะ ท่านผู้พิพากษาผู้ทรงความยุติธรรม"

เพื่อนแต่ละคนซึ่งยืนอยู่ที่นั่นต่างตกตะลึงและคอดก พวกเขาถูกเหมียน หัวสับครึ่ง ไม่อาจหวังจะมองเห็นฮายได้อีกต่อไป ฮายซบไหล่ของน้องชายร้องไห้สะอื้นอย่างไม่อาจควบคุม

ตั้งแต่บัดนั้นมา ฮายและขาอยู่ด้วยกันเหมือนพี่น้องจริงๆ แบ่งปันทุกข์สุขซึ่งกันและกัน ภรรยาที่ตีของชายพอใจอย่างยิ่ง เพราะกลอุบายอันชาญฉลาดของนางได้นำพวกเขามาอยู่รวมกันอีกครั้ง

เตียงเหลเป็นบัณฑิตยากจน ต้องทำงานหนักเหมือนกรรมกรธรรมดา เพื่อหาเงินเรียนหนังสือ ตรงข้ามกับสิ่วบิญเพื่อนของเขาซึ่งได้รับมรดกมาก่อนหนึ่ง และมีฐานะค่อนข้างดี เมื่อสิ่วบิญทราบว่าเตียงเหลเรียนหนังสืออย่างยากลำบาก เพราะทำงานหนักหลายชั่วโมง เขาจึงชวนเพื่อนไปอยู่ที่บ้านจนกระทั่งการสอบรอบสามปีมาถึง

นับแต่นั้น เพื่อนทั้งสองแบ่งปันอาหารและอ่านหนังสือใต้แสงตะเกียงดวงเดียวกัน เรื่องราวดำเนินไปเช่นนี้เสมอ เรื่องเหลืรู้ตัวว่าตนยากจนและลำบาก จึงอุตสาหะอ่านหนังสือดึกตื่นทุกคืน ส่วนสิ่วบิญเชื่อมั่นในความมั่งคั่งร่ำรวย จึงไม่ค่อยอ่านหนังสือเหมือนเช่นแต่ก่อน

เมื่อทั้งสองไปสอบ เตียงเหลสอบผ่านระดับถือกันหรือข้อสอบพื้นฐานและได้เป็นขุนนางตามคาด ส่วนสิ่วบิญสอบตก

ชายหนุ่มผู้มั่งคั่งกลับถึงบ้านอย่างหมดกำลังใจ เขายอมแพ้ หันไปใช้จ่ายทรัพย์สินสมบัติอย่างสุรุ่ยสุร่าย แทนที่จะอ่านหนังสือ เขาพยายามไปสอบอีกครั้งหนึ่ง แต่ก็สอบตกเช่นเคย

สิ่วบิญนึกขึ้นได้ว่าเตียงเหลรับผิดชอบปกครองเมืองหนึ่ง เขากล้ากลืน ความหยิ่งโสของตนและเดินทางไปฟังเตียงเหล ทว่าเขากลับต้องเจ็บปวดเพราะ เตียงเหลไม่เพียงปฏิเสธที่จะต้อนรับเขา แต่ยังสั่งทหารยามขับไล่เขาออกไปด้วยสิ่วบิญเดินร่อนเร่ไปเรื่อยอย่างเหนื่อยล้า เขาแบกห่อสมบัติเล็กน้อยผูกติดปลายไม้พาดบ่า แต่ละก้าวท่าทางหดหูใจ บ่งบอกถึงความล้มเหลวในชีวิตของชายคนหนึ่ง

คืนนี้สิ่วบิญไปถึงโรงเตี๊ยมเล็ก ๆ ข้างถนนแห่งหนึ่ง ได้รู้จักหญิงสาวหน้าตาสดสวยชื่อเจวเอง เธอต้อนรับสิ่วบิญด้วยน้ำชาร้อนหนึ่งถ้วยและฟังเขาเล่าเรื่อง ความล้มเหลวของตนอย่างเห็นอกเห็นใจ เจวเองให้กำลังใจเขาให้ลองพยายาม อีกครั้ง เธอแนะนำให้เขาพักอยู่ที่โรงเตี๊ยมต่อไปและสัญญาว่าจะช่วยทุกวิถีทาง

เมื่อเป็นอิสระจากความเย้ายวนของทรัพย์สินเงินทอง สิ่วบิญอุทิศตนอ่านหนังสือเพียงอย่างเดียว วันแห่งความสุขผ่านไปอย่างรวดเร็ว ช่วงการสอบมาถึง เมื่อประกาศผลสอบออกมา ชื่อของสิ่วบิญมาเป็นอันดับหนึ่ง เขากลับไปที่โรงเตี๊ยม พร้อมข่าวดี ทว่าเจวเองกลับหายไป เขาค้นหาทุกหนทุกแห่งแต่ไม่พบ ในที่สุด ขุนนางใหม่ ต้องกล้ากลืนความทุกข์ไปรับตำแหน่ง

หลายปีผ่านไป วันหนึ่งสิ่วบิญบังเอิญได้เดินทางผ่านเมืองของเพื่อนเก่าอย่าง เตียงเหลขณะไปปฏิบัติหน้าที่ แม้เพื่อนจะเคยออกตั้ญญต่อเขา สิ่วบิญก็ไม่คิดตัดขาดจนไม่แวะไปเยี่ยมแต่อย่างใด คราวนี้เตียงเหลต้อนรับเพื่อนขุนนางของเขา ด้วยความพอใจยิ่งและยื่นน้ำชาให้ดื่ม ระหว่างกำลังสนทนากันนั้น ผู้หญิงคนหนึ่ง เดินเข้ามาในห้องรับรองพร้อมรอยยิ้ม

ความตกใจและประหลาดใจปรากฏบนใบหน้าของสิ่วบิญ เพราะผู้หญิงคือ เจวเองเจ้าของโรงเตี๊ยม เรื่องเหลจึงอธิบายให้เพื่อนเก่าเข้าใจว่าหากตัวเตียงเหล เองช่วยเหลืออย่างเปิดเผย สิ่วบิญก็คงไม่เปลี่ยน

พฤติกรรมใด ดังนั้นเขาจึงส่งภรรยา ไปให้กำลังใจและช่วยเหลือจนกระทั่งเพื่อนรักสอบไม่ผ่าน เขาเต็มใจ
เสียสละใน นามของมิตรภาพ

ด้วยเหตุนี้เอง ชาวเวียดนามจึงเคารพนับถือมิตรสหาย และมักอ้างถึงตัวอย่าง ของลิวบิ๊ญและเตื่องเหล
เสมอเมื่อได้ยินเรื่องราวของมิตรภาพที่ลึกซึ้งสูงส่ง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา

สารนิพนธ์เรื่อง สภาพสังคม ค่านิยมและความเชื่อ ที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเวียดนาม ผู้ศึกษาทำการศึกษาค้นคว้าโดยใช้หนังสือและบทความวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- 1 คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศเวียดนาม.
- 2 ตำนานและนิทานพื้นบ้านเวียดนาม.
- 3 ทฤษฎีคติชนวิทยา วิธีวิทยาในการวิเคราะห์ตำนาน-นิทานพื้นบ้าน.
- 4 คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศต่าง ๆ กรณีศึกษาประเทศเกาหลีใต้ เวียดนาม และไต้หวัน บทเรียนสำหรับประเทศไทย.
- 5 วิเคราะห์ความเชื่อที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเวียดนาม.

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาสภาพสังคม ค่านิยม และความเชื่อพื้นฐานของชาวเวียดนามจากหนังสือ บทความวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงบทความจากวารสารต่าง ๆ และทำการศึกษานิทานพื้นบ้านเวียดนามจากหนังสือนิทานจำนวน 3 เล่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้อ่านและวิเคราะห์สิ่งที่พบจากการอ่านนิทานพื้นบ้านเวียดนาม และนำมาวิเคราะห์สภาพสังคม ค่านิยม และความเชื่อที่ปรากฏ ทั้งในสังคมอดีตและปัจจุบัน

บทที่ 4

ผลการศึกษา

เวียดนามเป็นประเทศที่ประสบปัญหาสงครามมาอย่างยาวนานเคยตกอยู่ใต้การปกครองของจีนและฝรั่งเศส ผ่านการต่อสู้กับมหาอำนาจสหรัฐอเมริกาในสงครามเวียดนามและการปกครองแบบลัทธิคอมมิวนิสต์ จึงทำให้คนเวียดนามมีทัศนคติและมีความตระหนักร่วมกันในชาติ ว่าดินแดนแห่งนี้สามารถเอาชนะมหาอำนาจอันยิ่งใหญ่และมีเทคโนโลยีได้ เวียดนามเหนือและเวียดนามใต้รวมกันอย่างเป็นทางการในวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2519 ใช้ชื่อประเทศว่าสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามรูปแบบการปกครองเป็นแบบสังคมนิยม โดยมีรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2535

คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมที่เป็นเอกลักษณ์และลักษณะเด่น คนเวียดนามมีเอกลักษณ์และบุคลิกลักษณะเด่นดังนี้ ขยันและอดทน รักชาติ รักการศึกษาเล่าเรียน ยึดถือความกตัญญู

บทบาทของสถาบันและปัจจัยต่าง ๆ ที่มีต่อความสำเร็จในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม

1) ผู้นำแห่งศรัทธา คำสอนของประธานาธิบดีโฮจิมินห์ คือลุงโฮ ซึ่งถือว่าเป็นวีรบุรุษซึ่งอยู่ในใจของชาวเวียดนามเป็นอย่างมากหลักคำสอนของลุงโฮจะถูกตีตประกาศไว้ตามสถาบันต่างๆตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงอุดมศึกษาซึ่งมี 5 ข้อคือ 1. รักประเทศชาติรักประชาชน 2. เรียบเก่งทำงานเก่ง 3. รักษาอนามัยดี 4. วินัยดี 5. ซื่อสัตย์กล้าหาญ ซึ่งเป็นคำสอนที่มีส่วนสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประชาชนเวียดนามตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

2) สถาบันศาสนา / ลัทธิ คือลัทธิขงจื้อ ซึ่งชาวเวียดนามยึดหลักที่ขงจื้อสอนเกี่ยวกับหน้าที่ 5 อย่างคือ 1. รักและมีมนุษยธรรม 2. การกระทำที่ถูกต้องในการแสดงออกซึ่งความรักและมนุษยธรรม 3. พิธีกรรมหรือกฎต่าง ๆ เกี่ยวกับพิธีกรรมและมารยาท 4. หน้าที่ที่ต้องได้รับการศึกษา 5. เชื่อมั่นในตนเองและซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น

3) สถาบันครอบครัว เยาวชนเวียดนามจะได้รับการสั่งสอนจากพ่อแม่ปู่ย่าตายาย ถึงสิ่งสำคัญที่ทำให้เป็นเด็กดี ได้แก่ ความรักชาติ ความขยันหมั่นเพียร การศึกษาเล่าเรียน และความกตัญญูกตเวทีย ส่วนสตรีเวียดนามจะเสียสละให้กับครอบครัวเป็นอันดับแรก เป็นสิ่งที่ปลูกฝังอยู่ในสตรีเวียดนามแทบทุกคน

4) สถาบันการศึกษา การศึกษาในเวียดนามได้รับความสำคัญเป็นอันดับสูงจากรัฐบาลเป็นระยะเวลานาน เมื่อได้รับอิสรภาพจากฝรั่งเศสประธานาธิบดีโฮจิมินห์ได้ประกาศนโยบายที่จะขจัดปัญหาของชาติ ปัญหาหนึ่งที่ต้องขจัด คือโจรแห่งความโง่เขลา มุ่งเน้นคุณภาพของประชาชนโฮจิมินห์ให้ความสำคัญต่อ

การศึกษามากดั่งมีคำสอนบทหนึ่งว่า“ เพื่อประโยชน์ในสิบปีปลูกต้นไม้และเพื่อประโยชน์ในร้อยปีให้การศึกษาคุณแลคน” ซึ่งรัฐบาลได้ยึดคำสอนดังกล่าวเป็นนโยบายแห่งชาติจนถึงปัจจุบัน

5) สื่อมวลชน สื่อมวลชนทุกแขนงอยู่ในความควบคุมของรัฐ หนังสือพิมพ์ทุกฉบับและสถานีโทรทัศน์ รัฐบาลเป็นผู้กำหนดนโยบาย ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวสามารถควบคุมตลอดการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่คนในชาติ กล่าวคือคนเวียดนามจะรักชาติมากเนื่องจากรัฐบาลจะนำภาพยนตร์ประวัติศาสตร์การต่อสู้สงครามของชาวเวียดนามมาให้ดู ซึ่งทำให้คนเวียดนามเห็นถึงการต่อสู้ของวีรบุรุษในสงครามที่ผ่านมาอย่างยากลำบาก สงครามมีผลอย่างไรกับครอบครัวเยาวชนคนรุ่นใหม่จะมีวาทะอยู่กับความสุขสบายอย่างเดียวไม่ได้ต้องช่วยกันสร้างชาติให้เข้มแข็ง

6) วัฒนธรรมประเพณีและวรรณกรรม วัฒนธรรมของเวียดนามชอบการแข่งขันทางวิชาการ ยกย่องคนเก่ง ทุกคนใฝ่รู้ใฝ่เรียนไม่ว่าจะเป็นคนยากดีมีจน ชาวไร่ชาวนาหรือกรรมกร ล้วนสนใจในการเรียนทั้งนั้น ส่วนวรรณกรรมต่าง ๆ เช่นนิทานพื้นบ้านจะแฝงไว้ด้วยความรักชาติ รวมถึงละครร้อง (Hat Boi) จะมีการกล่าวสดุดีคุณงามความดี 5 อย่างของลัทธิขงจื้อ

7) สภาพสังคมโดยรวม คนเวียดนามมีประวัติศาสตร์การต่อสู้สงครามที่ยาวนานดังนั้นจึงทำให้คนเวียดนามแทบทุกคนมีความกล้าหาญเสียสละและอดทนเพราะความรักชาติ

สภาพสังคมของชาวเวียดนาม

เวียดนาม มีชื่ออย่างเป็นทางการคือ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (เวียดนาม: Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam, ก่ง ฮหว่า สา โห้ย จู เหงีย เหวียต นาม) เป็นประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตั้งอยู่ทางด้านตะวันออกเฉียงสุดของคาบสมุทรอินโดจีน มีประชากรประมาณ 94.6 ล้านคนใน พ.ศ. 2559 ทำให้มีประชากรมากที่สุดเป็นอันดับ 15 ของโลกและมากเป็นอันดับ 9 ของเอเชีย มีพรมแดนติดกับประเทศจีน ทางทิศเหนือ ประเทศลาว และประเทศกัมพูชา ทางทิศตะวันตก และอ่าวตังเกี๋ย ทะเลจีนใต้ อ่าวไทย ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ มีเมืองหลวงชื่อฮานอยตั้งแต่เวียดนามเหนือและใต้รวมกันใน พ.ศ. 2519 เมืองใหญ่ที่สุดในประเทศคือนครโฮจิมินห์

ทางเหนือของเวียดนามเคยเป็นส่วนหนึ่งของจักรวรรดิจีนกว่าพันปี ตั้งแต่ 111 ปีก่อนคริสต์ศักราชถึง ค.ศ. 939 รัฐแรกเริ่มของเวียดนามก่อตั้งขึ้นเมื่อประมาณปี 939 หลังเวียดนามชนะจีน(มองโกล)ในยุทธนาวีแม่น้ำบักดิง เวียดนามและจักรพรรดิเวียดนามก็เจริญรุ่งเรืองและเริ่มแผ่ขยายอิทธิพลเข้าไปในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จนกระทั่งตกเป็นอินโดจีนของฝรั่งเศสของฝรั่งเศสในช่วงกลางศตวรรษที่ 19

หลังจากการยึดครองของญี่ปุ่นใน พ.ศ. 2483 เวียดนามสู้รบกับฝรั่งเศสในสงครามอินโดจีนครั้งที่หนึ่ง 2 กันยายน โฮจิมินห์ประกาศสถาปนาสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนาม ในปี พ.ศ. 2497 เวียดนามชนะฝรั่งเศสอย่างเด็ดขาดในยุทธการที่เดียนเบียนฟู และทำให้เวียดนามแยกเป็นสองประเทศคือเวียดนามเหนือ

(สาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนาม) และ เวียดนามใต้ (สาธารณรัฐเวียดนาม) ต่อมาความขัดแย้งระหว่าง 2 ประเทศทวีความรุนแรงจนกลายเป็นสงครามเวียดนามตั้งแต่ พ.ศ. 2498 – 2518

ประเทศเวียดนามรวมประเทศและอยู่ภายใต้รัฐบาลคอมมิวนิสต์ แต่ยังคงมีความยากจนและโดดเดี่ยวทางการเมืองใน พ.ศ. 2529 พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามเริ่มต้นบูรณะเศรษฐกิจและการเมืองทำให้เวียดนามเริ่มเข้าร่วมกับเศรษฐกิจโลก[10] ในปี พ.ศ. 2543 ได้มีการสร้างความสัมพันธ์ทางการทูตกับทุกประเทศ และตั้งแต่ พ.ศ. 2543 อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของเวียดนามนั้นถือว่าเป็นประเทศที่มีอัตราการเติบโตสูงสุดในโลก[10] การบูรณะเศรษฐกิจประสบความสำเร็จทำให้เข้าร่วมกับองค์การการค้าโลกใน พ.ศ. 2550 และนอกจากนี้เวียดนามยังเป็นสมาชิกของความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิกและองค์การระหว่างประเทศของกลุ่มประเทศที่ใช้ภาษาฝรั่งเศสด้วย

ค่านิยมของชาวเวียดนาม

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามมีความเชื่อมโยงในลัทธิขงจื๊อมาตั้งแต่บรรพบุรุษอีกทั้งเป็นประเทศที่ประสบกับสงครามมาอย่างยาวนานนับตั้งแต่การอยู่ภายใต้การปกครองของจีนและฝรั่งเศสผ่านการต่อสู้กับมหาอำนาจสหรัฐอเมริกาในสงครามเวียดนามและการปกครองแบบลัทธิคอมมิวนิสต์จึงทำให้การหล่อหลอมทางวัฒนธรรมตลอดจนการปลูกฝังค่านิยมคุณธรรมและจริยธรรมของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามมีเอกลักษณ์และบุคลิกลักษณะเด่นดังนี้

- 1) คนเวียดนามขยันและอดทน
- 2) คนเวียดนามรักชาติ
- 3) คนเวียดนามรักการศึกษาเล่าเรียน
- 4) คนเวียดนามยึดถือความกตัญญูกตเวที

เวียดนามมีขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมเก่าแก่ที่สั่งสมมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน และยังคงสืบทอดมาถึงปัจจุบัน และโดยที่เวียดนามมีความสัมพันธ์กับจีนมาก่อนการปฏิวัติระบบการปกครอง จึงทำให้ความเชื่อ ศิลปะ วิถีการดำรงชีวิต ตลอดจนประเพณีและวัฒนธรรมต่าง ๆ ของจีนมีอิทธิพลต่อเวียดนามด้วย รวมทั้งลัทธิขงจื๊อที่ให้ความสำคัญต่อการนับถือเช่นไหว้บรรพบุรุษ ลัทธิเต๋าที่สอนเรื่องความสมดุลของธรรมชาติ รวมไปถึงศาสนาพุทธนิกายมหายานที่สอนเรื่อง กรรมดีและกรรมชั่ว นอกจากนี้เวียดนามยังเคยเป็นเมืองขึ้นของฝรั่งเศสมาก่อน ส่งผลให้วัฒนธรรม ประเพณีและการดำรงชีวิตของชาวเวียดนาม ได้รับอิทธิพลมาจากสองประเทศนี้ ดังเช่น

เทศกาลเต็ต (Tet) หรือ "เต็ตเหงียนดาน" (Tet Nguyen Dan) หมายถึง เทศกาลรุ่งอรุณแรกของปี ถือเป็นเทศกาลทางศาสนาที่สำคัญที่สุด โดยจะเริ่มต้นขึ้น 1 สัปดาห์ก่อนจะถึงวันขึ้นปีใหม่ ตามจันทรคติคืออยู่ระหว่างปลายเดือนมกราคมถึงต้นเดือนกุมภาพันธ์ ในวัน ขึ้น 15 ค่ำ ของวันที่ดวงอาทิตย์อยู่ไกลเส้นศูนย์สูตรมากที่สุด ในฤดูหนาวกับวันที่ กลางวันยาวเท่ากับกลางคืน (วิษุวัต) ในฤดูใบไม้ผลิเป็นการเฉลิมฉลองความเชื่อในเทพเจ้า ลัทธิเต๋า ขงจื๊อ และศาสนาพุทธ รวมทั้งเป็น การแสดงความเคารพต่อบรรพบุรุษด้วย

เทศกาลฤดูใบไม้ร่วง จัดขึ้นในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 8 ของทุกปี ชาวบ้านจะประกวดทำขนมเปี๊ยะโก๋ญวนหรือบันตรังทุ และมีการจัดขบวนเชิดมังกร เพื่อแสดงความเคารพต่อพระจันทร์

ความเชื่อของชาวเวียดนาม

ความเชื่อเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่ สืบทอดกันมารุ่นต่อรุ่น ความเชื่อในเบื้องต้นน่าจะมีเหตุจูงใจมาจากธรรมชาติที่มีอำนาจเหนือคน เมื่อรวมเข้ากับความรู้จึงทำให้คนต้องไขว่คว้าหาสิ่งยึดเหนี่ยวเพื่อให้เกิดความมั่นใจ อบอุ่นใจและเป็นที่พักทางใจ ความเชื่อเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ มนุษย์มีความเชื่อเป็นแรงขับเคลื่อนชีวิตและเป็นเครื่องหล่อหลอม ยึดเหนี่ยวจิตใจและจิตสำนึกของกลุ่มคนแต่ละกลุ่ม

ความเชื่อในสังคมเวียดนาม ตั้งแต่ชาวเวียดนาม ก่อร่างสร้างประเทศซึ่งเป็นที่รู้จักกันในชื่อ “อาณาจักรกลาง” นั้นตามตำนานที่เล่าสืบต่อกันมาว่าชาวเวียดนามเป็นลูกมังกรหลานนางฟ้า “เทพธิดาเอิว เกอกับหลาก หลองเกวิน” ได้ให้กำเนิดบุตร 100 ฟอง ต่อมาบุตร 50 คน ย้ายไปอยู่ทะเลกับพ่อ ส่วนอีกครั้ง ที่เหลือย้ายไปอยู่กับแม่บนภูเขาซึ่งเชื่อว่าภูเขาเป็นสวรรค์มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์สถิตอยู่ ลูกทั้ง 50 คนที่ย้ายตาม แม่ไปอยู่ภูเขาจึงได้ก่อตั้งอาณาจักรวันกลางซึ่งเป็นปฐมบทของประเทศเวียดนามและชาวเวียดนามมาจน ปัจจุบัน ดังนั้น ชาวเวียดนามจึงมีความนับถือและเคารพบูชาเทพธิดาเอิวเกอกับเทพมังกรหลากหลองกวน นอกจากนั้น ยังมีเรื่องเล่าว่า เทพภูเขาและเทพแห่งทะเลต่อสู้เพื่อแย่งนางอันเป็นที่รัก แต่เทพแห่งภูเขาก็ก็นำชนะเทพแห่งทะเลได้ในทุกปี ซึ่ง เป็นที่มาของพายุต่าง ๆ ที่เวียดนามต้องประสบทุกปี (สุนทร โคตรบรรเทา:2558, หน้า 11-13) ตำนานดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ชาวเวียดนามในการสร้างชาตินั้นมีความเชื่อที่ ผูกพันกับธรรมชาติ เกี่ยวข้องกับเทพเจ้าหรือสิ่งเหนือธรรมชาติ ซึ่งสามารถบันดาลให้ประสบความสุขหรือ ความทุกข์ได้

ประเทศเวียดนาม ประชาชนมีเสรีในการเลือกนับถือศาสนา ในอดีต เมื่อจีนปกครองเวียดนาม ได้นำลัทธิขงจื้อเข้ามาเผยแพร่ กับลัทธิการบูชาวิญญาณบรรพบุรุษตามธรรมเนียมจีน จึงทำให้ชาว เวียดนามรับเอาประเพณีการเซ่นไหว้วิญญาณเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม นอกจากนั้นยังนับถือลัทธิ เต๋าและศาสนาพุทธนิกายมหายานแต่ก็ยังมีอีกมากมายที่ยังคงเคารพบูชาเทพเจ้าตามความเชื่อถือมาแต่ ครั้งโบราณกาลจนถึงปัจจุบันซึ่งนอกจากศาสนาพุทธ แล้วยังมี ศาสนาคริสต์ ศาสนาฮินดู และศาสนา อิสลาม ที่ชาวเวียดนามนับถือกันมานานแล้ว นอกจากนี้เวียดนามยังมีลัทธิใหม่เกิดขึ้นอีก 2 ลัทธิคือ ลัทธิกาวไต (Cao Dai) และลัทธิฮว่า หาว (Hoa Hao)

นอกจากความเชื่อดังกล่าวแล้ว ยังมีความเชื่อที่หลากหลายในแต่ละพื้นที่ อาทิ ความเชื่อและบูชา รูปสิ่วลิ่งค์และรูปโยนี รูปปั้นที่แสดงการสืบทอดของทั้งคนและสัตว์ด้วยรูปสัญลักษณ์บนกลองดงเซิน (Dong Son) ที่พบในแต่ละพื้นที่ในเวียดนามต่างก็แสดงรูปสัญลักษณ์เหล่านี้และตัวกลองที่เป็นรูปครกกับ ไม้ตีกลองแห่งยาวเองก็แสดงความเชื่อและความเคารพในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นสัญลักษณ์แห่ง ความอุดมสมบูรณ์ ของธรรมชาติ นอกจากนี้ชาวเวียดนามมีความเชื่อเกี่ยวกับคนที่สามารถแบ่งได้เป็นสอง ส่วนคือ “ร่างกาย” และ “จิตใจ” สิ่งที่เราเรียกว่าจิตใจนี้ก็สามารถแยกได้อีกเป็นสองส่วนคือโฮ่น (Hòn = วิญญาณ) กับเวีย (Via = ขวัญ) ทั้ง Hòn และ Via นั้นคนสมัยโบราณได้อธิบายถึงความสัมพันธ์กับร่างกาย ว่าเมื่อสิ้นลม

หายใจ Via จะลอยหายไปกับดิน ส่วน Hòn นั้นยังเหลืออยู่และจะกลับไปยังต้นธารที่ก าเนิดใน อีกโลกหนึ่ง ด้วยเรือที่ถูกสร้างจ าลองติดไปกับศพรวมทั้งข้าวของเครื่องใช้ จากความเชื่อนี้เองท าให้เชื่อว่า คนที่ตายแล้ว ไม่ได้ไปไหนแต่หากไปอยู่อีกโลกฝั่งหนึ่งที่ยังรับรู้ได้ และนี่เองเป็นพื้นฐานในการเคารพคนที่ ตายแล้วและ กลายเป็นพื้นฐานของความเชื่อและการบูชาเคารพบรรพบุรุษสืบมาด้วย (Trần Ngọc Thêm: 2004, หน้า 234-253)

ความเชื่อที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเวียดนามมีความเชื่อ 6 ประเภทดังนี้

1. ความเชื่อเรื่องอำนาจวิเศษ หมายถึงสิ่งที่ส่งผลให้มนุษย์เคารพนับถือและยอมรับในสิ่งศักดิ์สิทธิ์และพลังอำนาจเหนือธรรมชาติ ความเชื่อเรื่องอำนาจวิเศษนี้สามารถทำให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจนว่าชาวเวียดนามในสมัยเริ่มก่อสร้างชาติมีความเชื่อที่ผูกพันกับธรรมชาติ ซึ่งเชื่อว่าในแต่ละที่นั้นมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายหรือสิ่งเหนือธรรมชาติสิงสถิตย์ ซึ่งสามารถดลบันดาลให้ประสบสุขหรือประสบความทุกข์ยากได้ ความเชื่อเรื่องอำนาจวิเศษพบในนิทานพื้นบ้านเวียดนามจำนวน 54 เรื่องสามารถแบ่งเป็น 4 ประเภทคือ ความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่อเรื่องของวิเศษ ความเชื่อเรื่องมนุษย์มีอำนาจวิเศษ และความเชื่อสัตว์มีอำนาจวิเศษ

2. ความเชื่อเรื่องภูตผีปิศาจ หมายถึงสิ่งที่ส่งผลให้มนุษย์เคารพนับถือและปฏิบัติตามเกี่ยวกับภูตผีปิศาจอันเป็นสิ่งที่ชั่วร้าย ที่มาทำร้ายมนุษย์ทำให้มนุษย์เดือดร้อน ความเชื่อเรื่องภูตผีปิศาจนี้สามารถทำให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจนว่าดั้งเดิมชาวเวียดนามนับถือผีบางภูต ผีปิศาจร้ายปรากฏตัวขึ้นในโลกมนุษย์เพื่อทำร้ายคนเวียดนามซึ่งทำให้คนเวียดนามกลัวแล้วต้องนับถือบูชาภูตผีปิศาจนั้น ความเชื่อเรื่องภูตผีปิศาจพบในนิทานพื้นบ้านเวียดนามจำนวน 7 เรื่องคือ ตำนานภูเขาเผ็ดชื่อ ตำนานต้น“เนว” ในวันขึ้นปีใหม่ ตำนานปีปาก ตำนานยุงปลิงและทาก ตำนานพระราชวังไก่อ๊กลวา ลูกมังกรหลานนางฟ้า และตามดงผู้กล้าหาญ

3. ความเชื่อเรื่องความฝัน หมายถึงเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่คนเห็นได้ตอนนอนหลับ ถ้าฝันดีก็หวังว่าจะโชคดีมีสุข ถ้าฝันร้ายก็จะหาวิธีแก้ฝัน ความเชื่อเรื่องความฝันนี้สามารถทำให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจนว่าคนเวียดนามเชื่อเรื่องความฝันว่าเป็นกลางบอกเหตุหรือทำนายเหตุการณ์ที่จะเกิดในอนาคต ความเชื่อเรื่องความฝันพบในนิทานพื้นบ้านเวียดนามจำนวน 7 เรื่องคือ ตำนานแบ่งจิ้ง แ่งส้าย ตูเอวียน หลิงตาฟาง ม้าตาบอดและชายต้อกระจก ตาซังเคลือบปรอบ ดิดหนีเหมือนพระยาโจอม บทเรียนจากการรอดแคง และมนุษย์แต่งงานกับเทพธิดา

4. ความเชื่อเรื่องทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว หมายถึงการกระทำที่ดีจะได้ผลดีมีความสุขและความเจริญ ส่วนการกระทำชั่วจะได้ผลชั่วมีความเดือดร้อนและความทุกข์ทั้งกายและใจ ความเชื่อเรื่องทำดีได้ดีทำชั่วได้ชื่อนี้สามารถทำให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจนว่าคนเวียดนามเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมยุติธรรม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ถ้าทำดีจะมีผลดีตอบแทน แต่ถ้าทำเรื่องชั่วร้ายก็จะมีสิ่งที่เลวร้ายกลับมา ความเชื่อเรื่องทำดีได้ดีทำชั่วได้ชื่อนี้เป็นพลังผลักดันให้ทุกคนสร้างคามดีงามความบริสุทธิ์ และความดีงามจะชนะความชั่วร้ายอยู่เสมอ ความเชื่อเรื่องทำดีได้ดีทำชั่วได้ชื่อนี้เป็นหลักคำสอนที่สำคัญของพระพุทธเจ้า เป็นพื้นฐานของหลักจริยธรรมของพุทธศาสนา ความเชื่อเรื่องทำดีได้ดีทำชั่วได้ชื่อนี้พบในนิทานพื้นบ้านเวียดนามจำนวน 13 เรื่อง

5. ความเชื่อเรื่องการกลายร่างหรือการเข้าสิง หมายถึงการกลายร่างและหรือการเข้าสิงเป็นได้ทั้งสัตว์ก่อนหิน พืช และในรูปแบบต่าง ๆ ความเชื่อเรื่องการกลายร่างหรือการเข้าสิงนี้สามารถทำให้เห็นภาพได้อย่าง

ชัดเจนว่าคนเวียดนามเชื่อว่าเมื่อคนตายอย่างที่น่าสงสารหรือทรมานพวกเขาจะกลายร่างเป็นสัตว์ พิษ หรือสิ่ง
ที่ไม่มีชีวิต หรือเข้าสิง ความเชื่อเรื่องการกลายร่างและหรือการเข้าสิงพบในนิทานพื้นบ้านเวียดนามจำนวน 16
เรื่อง

6. ความเชื่อเรื่องเกี่ยวกับความเป็นมาของพืชพันธุ์ต่าง ๆ หมายถึง ที่มาของพืชพันธุ์ต่าง ๆ ความเชื่อ
เกี่ยวกับความเป็นมาของพืชพันธุ์ต่าง ๆ นี้สามารถทำให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจนว่าคนเวียดนามเชื่อว่าพืชพันธุ์
จะมีชื่อเรียกหรือที่มา และยังปรากฏอยู่ในปัจจุบัน ความเชื่อเกี่ยวกับความเป็นมาของพืชพันธุ์ต่าง ๆ พบใน
นิทานพื้นบ้านเวียดนามจำนวน 2 เรื่องคือตำนานแดงโมและตำนานต้นข้าว

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการศึกษา

สารนิพนธ์เรื่องสภาพสังคม ค่านิยมและความเชื่อ ที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเวียดนาม มีจุดประสงค์ของการศึกษาเพื่อ 1. เพื่อศึกษาคติชน วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ความคิดและความเชื่อของชาวเวียดนาม ผ่านนิทานพื้นบ้านเวียดนามและตำนานพื้นบ้านเวียดนาม 2. เพื่อวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์ และประโยชน์ ที่ผู้อ่านจะได้รับจากการอ่านนิทานพื้นบ้านเวียดนามและตำนานพื้นบ้านเวียดนาม การศึกษาครั้งนี้ เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาศภาพสังคม ค่านิยม และความเชื่อพื้นฐานของชาวเวียดนามจากหนังสือ บทความวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงบทความจากวารสารต่าง ๆ และทำการศึกษานิทานพื้นบ้านเวียดนามจากหนังสือนิทานจำนวน 3 เล่ม การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้อ่านและวิเคราะห์สิ่งที่พบจากการอ่านนิทานพื้นบ้านเวียดนาม และนำมาวิเคราะห์สภาพสังคม ค่านิยม และความเชื่อที่ปรากฏ ทั้งในสังคมอดีตและปัจจุบัน

ผลการศึกษาพบว่า ประเทศเวียดนามรวมประเทศและอยู่ภายใต้รัฐบาลคอมมิวนิสต์ แต่ยังมีความยากจนและโดดเดี่ยวทางการเมืองใน พ.ศ. 2529 พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามเริ่มต้นบูรณะเศรษฐกิจและการเมืองทำให้เวียดนามเริ่มเข้าร่วมกับเศรษฐกิจโลก[10] ในปี พ.ศ. 2543 ได้มีการสร้างความสัมพันธ์ทางการทูตกับทุกประเทศ และตั้งแต่ พ.ศ. 2543 อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของเวียดนามนั้นถือว่าเป็นประเทศที่มีอัตราการเติบโตสูงสุดในโลก[10] การบูรณะเศรษฐกิจประสบความสำเร็จทำให้เข้าร่วมกับองค์การการค้าโลกใน พ.ศ. 2550 และนอกจากนี้เวียดนามยังเป็นสมาชิกของความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิกและองค์การระหว่างประเทศของกลุ่มประเทศที่ใช้ภาษาฝรั่งเศสด้วย

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามมีความเชื่อมโยงในลัทธิขงจื๊อมาตั้งแต่บรรพบุรุษอีกทั้งเป็นประเทศที่ประสบกับสงครามมาอย่างยาวนานนับตั้งแต่การอยู่ภายใต้การปกครองของจีนและฝรั่งเศสผ่านการต่อสู้กับมหาอำนาจสหรัฐอเมริกาในสงครามเวียดนามและการปกครองแบบลัทธิคอมมิวนิสต์จึงทำให้การหล่อหลอมทางวัฒนธรรมตลอดจนการปลูกฝังค่านิยมคุณธรรมและจริยธรรมของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามมีเอกลักษณ์และบุคลิกลักษณะเด่นดังนี้

- 1) คนเวียดนามขยันและอดทน
- 2) คนเวียดนามรักชาติ
- 3) คนเวียดนามรักการศึกษาเล่าเรียน
- 4) คนเวียดนามยึดถือความกตัญญูกตเวที

ความเชื่อที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเวียดนามมีความเชื่อ 6 ประเภทดังนี้

1. ความเชื่อเรื่องอำนาจวิเศษ หมายถึงสิ่งที่ส่งผลให้มนุษย์เคารพนับถือและยอมรับในสิ่งศักดิ์สิทธิ์และพลังอำนาจเหนือธรรมชาติ ความเชื่อเรื่องอำนาจวิเศษนี้สามารถทำให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจนว่าชาวเวียดนาม

ในสมัยเริ่มก่อสร้างชาติมีความเชื่อที่ผูกพันกับธรรมชาติ ซึ่งเชื่อว่าในแต่ละที่นั้นมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายหรือสิ่งเหนือธรรมชาติสิงสถิตย์อยู่ ซึ่งสามารถดลบันดาลให้ประสบสุขหรือประสบความทุกข์ยากได้ ความเชื่อเรื่องอำนาจวิเศษพบในนิทานพื้นบ้านเวียดนามจำนวน 54 เรื่องสามารถแบ่งเป็น 4 ประเภทคือ ความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่อเรื่องของวิเศษ ความเชื่อเรื่องมนุษย์มีอำนาจวิเศษ และความเชื่อสัตว์มีอำนาจวิเศษ

2. ความเชื่อเรื่องภูตผีปีศาจ หมายถึงสิ่งที่ส่งผลให้มนุษย์เคารพนับถือและปฏิบัติตามเกี่ยวกับภูตผีปีศาจอันเป็นสิ่งที่ชั่วร้าย ที่มาทำร้ายมนุษย์ทำให้มนุษย์เดือดร้อน ความเชื่อเรื่องภูตผีปีศาจนี้สามารถทำให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจนว่าดั้งเดิมชาวเวียดนามนับถือผีบางภูต ผีปีศาจร้ายปรากฏตัวขึ้นในโลกมนุษย์เพื่อทำร้ายคนเวียดนามซึ่งทำให้คนเวียดนามกลัวแล้วต้องนับถือบูชาภูตผีปีศาจนั้น ความเชื่อเรื่องภูตผีปีศาจพบในนิทานพื้นบ้านเวียดนามจำนวน 7 เรื่องคือ ตำนานภูเขาเผ็ดชื่อ ตำนานต้น“เนว” ในวันขึ้นปีใหม่ ตำนานปีปาก ตำนานยุบปลิงและทาก ตำนานพระราชวังไก่อ๊ว ลูกมังกรหลานนางฟ้า และตามดงผู้กล้าหาญ

3. ความเชื่อเรื่องความฝัน หมายถึงเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่คนเห็นได้ตอนนอนหลับ ถ้าฝันดีก็หวังว่าจะโชคดีมีสุข ถ้าฝันร้ายก็จะหาวิธีแก้ฝัน ความเชื่อเรื่องความฝันนี้สามารถทำให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจนว่าคนเวียดนามเชื่อเรื่องความฝันว่าเป็นกลางบอกเหตุหรือทำนายเหตุการณ์ที่จะเกิดในอนาคต ความเชื่อเรื่องความฝันพบในนิทานพื้นบ้านเวียดนามจำนวน 7 เรื่องคือ ตำนานแบ่งจิ้ง แปะงัสย ตูเอวียน หลิงตาฟาง ม้าตาบอดและชายต่อกระจก ตาซังเคลือบปรอบ ดิดหนีเหมือนพระยาโงม บทเรียนจากการอวดเก่ง และมนุษย์แต่งงานกับเทพธิดา

4. ความเชื่อเรื่องทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว หมายถึงการกระทำดีจะได้ผลดีมีความสุขและความเจริญ ส่วนการกระทำชั่วจะได้ผลชั่วมีความเดือดร้อนและความทุกข์ทั้งกายและใจ ความเชื่อเรื่องทำดีได้ดีทำชั่วได้ชื่อนี้สามารถทำให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจนว่าคนเวียดนามเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมยุติธรรม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ถ้าทำดีจะมีผลดีตอบแทน แต่ถ้าทำเรื่องชั่วร้ายก็จะมีสิ่งที่เลวร้ายกลับมา ความเชื่อเรื่องทำดีได้ดีทำชั่วได้ช้วนับเป็นพลังผลักดันให้ทุกคนสร้าง ความดีงามความบริสุทธิ์ และความดีงามจะชนะความชั่วร้ายอยู่เสมอ ความเชื่อเรื่องทำดีได้ดีทำชั่วได้ช้วนับเป็นหลักคำสอนที่สำคัญของพระพุทธเจ้า เป็นพื้นฐานของหลักจริยธรรมของพุทธศาสนา ความเชื่อเรื่องทำดีได้ดีทำชั่วได้ช้วนพบในนิทานพื้นบ้านเวียดนามจำนวน 13 เรื่อง

5. ความเชื่อเรื่องการกลายร่างหรือการเข้าสิง หมายถึงการกลายร่างและหรือการเข้าสิงเป็นได้ทั้งสัตว์ ก้อนหิน พืช และในรูปแบบต่าง ๆ ความเชื่อเรื่องการกลายร่างหรือการเข้าสิงนี้สามารถทำให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจนว่าคนเวียดนามเชื่อว่าเมื่อคนตายอย่างที่น่าสงสารหรือทรมานพวกเขาจะกลายร่างเป็นสัตว์ พืช หรือสิ่งที่ไม่มีชีวิต หรือเข้าสิง ความเชื่อเรื่องการกลายร่างและหรือการเข้าสิงพบในนิทานพื้นบ้านเวียดนามจำนวน 16 เรื่อง

6. ความเชื่อเรื่องเกี่ยวกับความเป็นมาของพืชพันธุ์ต่าง ๆ หมายถึง ที่มาของพืชพันธุ์ต่าง ๆ ความเชื่อเกี่ยวกับความเป็นมาของพืชพันธุ์ต่าง ๆ นี้สามารถทำให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจนว่าคนเวียดนามเชื่อว่าพืชพันธุ์จะมีชื่อเรียกหรือที่มา และยังปรากฏอยู่ในปัจจุบัน ความเชื่อเกี่ยวกับความเป็นมาของพืชพันธุ์ต่าง ๆ พบในนิทานพื้นบ้านเวียดนามจำนวน 2 เรื่องคือตำนานแดงโม่และตำนานต้นข้าว

2. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง สภาพสังคม ค่านิยม และความเชื่อ ที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเวียดนาม ทำให้ผู้ศึกษาได้เข้าใจถึงสภาพสังคมของเวียดนามตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ค่านิยม และความเชื่อ ที่ส่งต่อกันมาแบบรุ่นสู่รุ่นของชาวเวียดนาม และเข้าใจถึงความเชื่อมโยงระหว่างนิทานเวียดนามที่มีอิทธิพลต่อสภาพสังคม ค่านิยม และความเชื่อ ในปัจจุบัน ผู้ศึกษาเห็นว่าการศึกษาดังกล่าว สามารถนำไปต่อยอดเพื่อศึกษานิทานพื้นบ้านเวียดนามที่มีผลต่อสภาพสังคม ค่านิยม และความเชื่อ ให้ลึกซึ้งมากขึ้น ทั้งด้านสังคมศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ปรัชญา และคุณค่าด้านวรรณศิลป์

บรรณานุกรม

นิติภูมิ นวรัตน์. 2549. **คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศเวียดนาม.**

พิมพ์ครั้งที่ 1. ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาแผ่นดินเชิงคุณธรรม สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน). บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สุนทร โคตรบรรเทา. 2558. **ตำนานและนิทานพื้นบ้านเวียดนาม.** พิมพ์ครั้งที่ 1. นานามีบุ๊กส์พับลิเคชั่น.

สำนักพิมพ์แท้ชัย

ศิราพร ณ ถกลาง. 2552. **ทฤษฎีคติชนวิทยา วิธีวิทยาในการวิเคราะห์ตำนาน-นิทานพื้นบ้าน.** พิมพ์ครั้งที่ 2.

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศุภชัย วรรณเลิศสกุล. **คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศต่าง ๆ**

กรณีศึกษาประเทศเกาหลีใต้ เวียดนาม และไต้หวัน บทเรียนสำหรับประเทศไทย. วารสารกฎหมาย

(มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี) ปีที่ 4 ฉบับที่ 8 กรกฎาคม-ธันวาคม 2554. หน้า 57-72

เหียงน ถิ แทง หวี และ และกาญจนา วิชญาปกรณ์. **วิเคราะห์ความเชื่อที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเวียดนาม.**

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2561. หน้า 99-114.

พิศาล ศรีเชียงสา. **ความหมายและความสำคัญของนิทาน.** สืบค้นเมื่อ 22 ตุลาคม 2563. เข้าถึงได้จาก

<https://sites.google.com/site/phisan13bird/bthkhwam/khwam-hmay-laea-khwam-sakhay-khxng-nithan>

ที่มาและความหมายของนิทานพื้นบ้าน. สืบค้นเมื่อ 22 ตุลาคม 2563. เข้าถึงได้จาก

<https://sites.google.com/site/nithanphunbanphakhenux/thima-laea-khwam-hmay-khxng-nithan-phun-ban>